

HAYAL AĞACI

hayal ettiğin müddetçe yaşarsın...

*Banyan gibi önümüze geleni yutup yok etmek mi yoksa çınar gibi kurda kuşa
gölge olmak mı?
Seçim sizin...*

ALİ SAÇIKARA

AĞAÇ TEMASI

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

ALİ SAÇIKARA

ÖYKÜ EDITÖRLERİ

ÇAĞLA ÇAĞLIYAN HALAÇ

SENA TUĞÇE DEMİREL

ŞİİR EDITÖRLERİ

ŞERİFE TEKMEŖ TÜRŖ

ÜMİT ÖZDUMAN

DÜŞÜNCE YAZILARI EDITÖRLERİ

YELİZ ÖZGE TOYMAN

BEYZA NUR DURMUŞÖZ

SON OKUMALAR

AHMET BEDİRHAN

GRAFİK TASARIM

HATİCE BAĞRIYANIK

SAHİBİ

HAYAL AĞACI YAYINLARI

7/8

ALİ SAÇIKARA
İNSAN GİBİ AĞAÇ

25/26

ALİ GÜNAY
SÖĞÜT AĞACI

9/10

FATMA ÇAKMAK
ZAMANIN YÜREĞİ

27/28

DERYA UYAR
YALNIZ ÇINAR

11/12

HAYDAR YORUL
ÇINAR VE ÇOCUK

29/30

ESRA AVLAR
YOLDA BEKLEYENLER

13/14

ŞERİFE TEKMEŖ TÜRK
BİR AĞAÇTI YAŞAMAK

31/33

SEMİHA BAYSAL
GÜN YÜZÜ

15/18

FİGEN ÖZTÜRK ARSLAN
"AH'LAR AĞACI"NDAN...

34/35

MURAT CEYLAN
HER YERDEYİM

19/20

SERHAT BAĞCIVAN
BEN AĞAÇ

36/37

MERVE CEYLAN
YAŞAM AĞACI

21/24

HATİCE OĞUZ
YARIM KALMIŞ BİR AŞK...

38

AYTEN USTA
AĞACIM

39/40

YAŞAR AKYAY

AĞACIN HATIRLATTIKLARI

54

EDA ÖZKAN

O BENİM YEŞİLLİM

41

SERKAN DURNA

AĞAÇ VE YAŞAM

55/58

COŞKUN EROL

AĞAÇLAR

42/44

FADİME ÜNER AYTEK

AĞAÇ METAFORU İLE...

59/60

RAMAZAN KARAKAYA

ANIT AĞAÇLAR

45/46

HİLAL MERCAN

BİR AĞAÇ, BİR HAYAT

61

KIYMET GÜLŞAH ÖZDEMİR

YETER Kİ GÖLGESİ

47/50

SİNAN PAŞA ÖZDEMİR

BİR ESKİ ZAMAN HİKAYESİ

62/64

YELİZ ÖZGE TOYMAN

DİDEMİN AH'LAR AĞACI

51

DURAN SAPER

SORUMUŞLAR BÜLBÜLE

65

GÜLHAN KAHRAMAN

YIKILAN ÇINAR

52/53

FERİDE DOĞAN

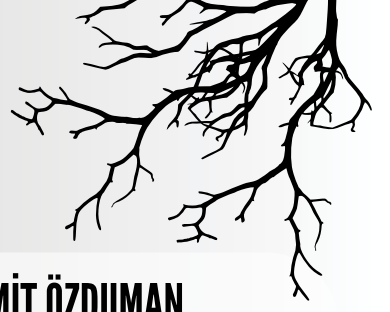
ÇALI İLE HÜNNAP

66

HÜLYA TOKEL

AĞAÇ

67/68

FADİM BÜYÜKÖZDEMİR
HÜZÜNLÜ MASAL

72

ÜMİT ÖZDUMAN
KÜTÜK

69/71

CANAN KANATSIZ
İNSANIN AĞACA EVRİLMESİ

73

ÖZEN TOMAS
AĞAÇ

74

ALAATTİN BAKIR
KİMLİK KARTI

Hayal Ağacı'ndan

Ağacın hayatımızdaki yerinden aldığımız ilhamla bu sayımızda ağaç temasına yer verdik. Gelecek yazıların içeriklerini merakla bekliyordum. Çünkü ağaç kavramı kelimenin temel anlamından çok, mecazlar ve metaforlarla kök salıyor hayatımızın derinliklerine.

Küçükleri fidan, büyükleri çınar yapmak sözün büyüüne kapılanların ilk hünerleriyle dillendirdikleri benzetmeler.

Bu sayımızda “Ağaç”la felsefeye, tasavvufa, hatta dinler tarihine uzanan bir yolculuğa çıkıyoruz.

Ağaç dalıyla gürlermiş ya... Hayal Ağacı'mız da “ağaç”la yeni bir dal kazanıp gürlleşti. Umarım gölgesinde yer almaktan, soluklanıp nasiplenmekten usanıp bezmezsiniz. Sevgiyle kalın, ağacımızın gölgesinde soluklanacaklardan biri olun...

İNSAN GİBİ AĞAÇ

ALİ SAÇIKARA

İnsanı ağaca benzettiğimiz çok olmuştur, olacaktır da... Kavak gibi, selvi gibi, çınar gibi, odun gibi benzetmeleriyle hayatın olağan akışı içinde sıklıkla karşılaşırız. Oysa “insan gibi ağaç” benzetmesi pek duyduğumuz cinsten değildir.

İnsana benzeyen bir ağaçtan söz edeceğim bu yazımda. Banyan ağacını bilir misiniz? Devasa bir ağaçtır banyan, binlerce dalı, yüzlerce gövdesi olan devasa bir ağaç... Tek ağaçlık koca bir orman... Bulunduğu yerde kendisinden başka bir varlığa yaşam şansı vermeyen, karşısına çıkan her şeyi yutan hırslı bir canavar. Banyan ağacını insana benzetirim ben. İnsan hayatında da oldum olası bitip tükenmez bir mücadele vardır: Var olma, tek başına var olma mücadelesi...

Bir ırmak gibi başını dağdan dağa vurarak kendine bir yön arar, insanoğlunun yönlendirmeye çalışıp da yönlendiremediği hayat. İnsan güya bu akışı yönlendirme iddiasındadır fakat haberi bile olmadan akıntıya çoktan kaptırmıştır kendini.

Günümüzde hayatın akışı o kadar hızlanmıştır ki ayak uydurabilene aşk olsun. Hayat ırmağı, yönünü bulabilmek için mecradan mecraya koşarken o kadar çok yere uğrar ki saflığını yitirir, bulanıklaşıp kirlenir. Bütün bunlar hızlanmanın kaçınılmaz ama ağır sonuçlarıdır. Gün gelir hayat ırmağını akıtacak yer ve yön bulamaz insanoğlu. Fakat ömür, akmaya devam eder, günbegün tükenerek.

Ömür, olanca hızıyla akıp giderken dertleri dallanıp budaklanan insanoğlu tutunacak dal, sığınacak gölge arar kendisine.

Bir metafor olarak ağaçta bulur aradıklarını. Zira ağaç, insanlıkla iç içe girmiştir, insanlık tarihinden günümüze değin kesintisiz devam eden zamanın akışında.

Oysa insanoğlu iflah olmaz ki... Akışın hızına kapılıp bindiğı dalı keseni mi ararsın, sığındığı gölgeye çaresizliğin ve cehaletin öfkesini kusanı mı? İnsan kendisini yaşamaya çalışırken banyan ağacı gibi yaşanmaz kılar dünyayı. Yaşama karşı verdiği savaşta yaşamı yok etmek gibi bir açmazda kaybolur. Çünkü hayat tek başına sürdürülemez ve çekilmez olur.

Banyan gibi önümüze geleni yutup yok etmek mi yoksa çınar gibi kurda kuşa gölge olmak mı?

Seçim sizin...

ZAMANIN YÜREĞİ

FATMA ÇAKMAK

Bir zamanlar, uzak bir diyarın derin ormanlarında yaşlı bir ağaç varmış. Bu ağaç, yüz yıllar boyunca ormanın koruyuculuğunu yapmış; birçok hayvanın evi, insanların dinlendiği bir gölgelik olmuştu. Nice sır saklamış, nice sırra şahit olmuştu. Ancak en büyük sırrı, kalbinde sakladığı "Zamanın Yüreği" adlı bir taşmış. Bu taş, zamanın akışını kontrol edebilme gücüne sahipmiş.

Bir gün, genç bir kız olan Elif, ormanın derinliklerinde kayboldu. Yıldızların parıldadığı bir gece, ağacın yanına geldi ve ondan yardım istedi. Ağaç, Elif'in cesaretini görünce, ona Zamanın Yüreği'ni gösterdi. "Bu taş, istediğin her şeyi gerçekleştirebilir," dedi ağaç. "Ancak dikkatli olmalısın, çünkü zamanla oynamak, çok büyük sonuçlar doğurabilir." Elif, çok düşünmeden Zamanın Yüreği'ni aldı ve ailesinin yanına dönmek için zamanın akışını değiştirmeye karar verdi. Taşı sıkıca tuttu ve "Beni evime götür!" diye fısıldadı. Aniden etrafındaki her şey bulanıklaşmaya başladı. Bir süre sonra, kendisini evinin önünde buldu. Ancak zamanın akışını değiştirdiği için, ailesi Elif'i tanıımıyordu.

Hüzünle geri dönen Elif, ağacın yanına gitti ve yaşlı ağaca durumu anlattı. Ağaç, ona nazikçe gülümsedi ve "Zamanı değiştirmek yerine, geçmişin güzelliklerini hatırlamak ve onlardan ders almalısın. İnan ki bu çok daha değerlidir." dedi. Elif, bu sözlerin anlamını kavradı ve Zamanın Yüreği'ni tekrar ağaca bıraktı.

O günden sonra Elif, ormanın koruyucusu oldu. Zamanı değiştirmek yerine, sevgiyle hatırlamayı ve anılarını paylaşmayı öğrendi. Orman, Elif'in hikayeleriyle dolup taştı ve ağaç, onu her zaman korudu.

Elif, sevgi dolu bir kalp ve akıllı bir zihinle zamanın gerçek anlamını keşfetti. Ormanın derinliklerinde hayatının en güzel masallarını yazmaya devam etti.

ÇINAR VE ÇOCUK

HAYDAR YORUL

Bir çocuk doğdu bugün şu evde
Bir oğlan geldi dünyaya
Baba heyecanlı, çocuklar heyecanlı
Böylesi mutluluk görülmemişti epeydir
Baba koştu bağban dostuna
Dedi, bir fidan ver bana
Bağban bir çınar armağan etti ona
Mutlu oldu baba, bilirdi manasını çınarın
Dikecekti onu toprağa yarın
Gün ağardı, sabah oldu
Çocuklar yardım etti babaya
Kazdılar bir çukur
Gömdüler çınarın kökünü
Çocuklar verdi can suyunu
Çınar tutundu hayata
Bu ağaç kardeşinizle büyüyecek, dedi baba
Çocuklar her gün baktı çınara
Büyümüyordu kolayca
Çocuklar şaştı buna
Kardeşiniz de minicik, dedi baba
Çocuklar beklemeyi bıraktı
Çınar büyüdü, çocuk büyüdü
Kimse fark etmedi sonra onu
Çocuk yürüdü, koştu, kocaman oldu
Çınar da büyüdü, serpildi, gölgelik oldu insanlara

Günler geldi, geçti sonra
Evler yıkılmaya başladı bir bir
Komşular gitti, yaşlanmıştı aynı zamanda baba
Üstenciler geldi, çaldı kapıyı
Bir ev verdiler, bu evin karşılığında
Baba direndi hatıralarla
Çocuklar anlaştı biriyle, sattılar evi
İşçiler geldi vurdular kazmayı, küreği
Sıra geldi çınar ağacına
Kocamandı gövdesi, dalları, yaprakları
Heybetiyle şaşırtıyordu herkesi
Elinde testere vardı bir adamın
Vurdu çınarın gövdesine
Çınar ağladı, kuşlar ağladı, kurtlar ağladı
Yatırdılar çınarı
Kestiler parça parça, koydular kamyonu
Baba gitmemişti, gidememişti oradan
Çınara ağladı, kuşlara ağladı, kurtlara ağladı
Oğluna ağladı, hatıralara ağladı
O gün sadece bir ev yıkılmadı
Mazi yıkıldı, ati yıkıldı, bir baba yıkıldı, çınar yıkıldı.

BİR AĞAÇTI YAŞAMAK

ŞERİFE TEKMEŖ TÜRK

Bir bekleyiřti yaşamak.

Dünya durdukça durmak,

Öyle yıkılmadan,

Öyle tek başına.

Sabrın ve susmanın erdemi,

Yuvasızlara yuva olmanın şerbeti,

Susuzların gölgesi,

Asırların heybetiyle

Var olmaktı derdi.

Kim bilir kaç mevsim geçti, kaç fırtına...

Kim bilir etrafında

Nice devletler kuruldu, yıkıldı.

Kimlerin izi kazındı gövdesine.

Nice sevdalıların dileği,

Nice gelinlerin teli

Adandı rüzgârına.

Kim bilir kimlerin gözyaşı,

Kimlerin gülüşü sardı dallarını.

Kimse olamadı bir ağaç kadar hür.

Kimse duymadı bir ağaç kadar

Dünyanın kalbini.

Kimse bilmedi bir ağaç kadar
Kıymetini yaşamamanın.
Kimse bilmedi sancılarını
Gecenin ve yeniden doğmanın.

Bir yaşamaktı
Bir ağaç kadar bekleyiş.
Korumaktı köklerini,
Saklamaktı taze dallarını bahara.

Bir ağaçtı yaşamak...

“AH’LAR AĞACI” NDAN DÖKÜLEN ÂH’LAR

FİGEN ÖZTÜRK ARSLAN

Didem Madak’ın anısına saygıyla...

Didem Madak, cesur bir şairdir. Herkesin harcı olmayan bir iç döküşe, sürükleyici bir anlatımla yaşarcasına yarasını hissettiren korkusuzluğa sahip; daha çok şey yapabilecekken erken yitirmemizin tortusuna karışmış bir şairdir. Kanseri onu bizden, henüz 41 yaşında en altın çağında almasaydı kim bilir “çiçekli şiirler yazan kadın” unvanıyla bize hangi dizeleri emanet etmeye devam edecekti. Şairin “Grapon Kâğıtları”, “Pulbiber Mahallesi” ve “Ah’lar Ağacı” isimli şiir kitapları birer yıldız gibi ışıldamakta, kendine has tarzıyla ses getirmektedir.

Ah’lar Ağacı adlı şiir kitabı, Metis Yayıncılık baskısı ile 73 sayfadan oluşan bir eserdir. İçerisine göz attığımızda Ah’lar Ağacı, Siz Aşktan N’anlarsınız Bayım? Kalbimin En Doğusunda, Samson ve Dalila, Polyanna’ya Son Mektup, Müsveddeler, Karınca Kumu, Ağlayan Kaya, Paragraf Başı gibi başlıklardan oluşan çalışmalar bizi karşılamaktadır.

Şair, Ah! Ünleminin TDK’deki karşılığını vermekle işe koyulmuş. Evet “ah” basit gibi görünse de ne kadar derin bir ünlem ifadesidir. Sesin tonuna göre pişmanlık, öfke, özlem, beğenme gibi duyguları anlatır diye açıklayan ifadenin gizemine yolculukla başlıyor bu eser.

Daha sonra “Sesimin tonunu emanet ettiğim Ahlat Ağacına...” şeklinde bir ithaf gözümüze çarpıyor. Ve de dokunuyor kalbimize, sesinin tonunu değil yalnızca dizelerini de okurlarına emanet etmiş gibi Didem Madak. İç ses, Yıldırım Gürses ağzından dökülen sade, duru ama dokunaklı dizeler geliyor peşi sıra...

“Yapıştırırsam da parçalarını hayatımın, su sızdırıyordu çatlaklarından.” diyordu hemen ardından. Kim bilir kaç okur dağılan hayatından, kendi hayatının başrolünden karşılıyor dizeleri bu anda. Toplamak istemesine, arayışlarına, buruk gülümsemesine katık edip su sızdırmasının hüznünü yaşayıp dönüp tekrar kendini bulduğu bir varoluşsal döngüde geziniyordu. Âdeta şiirlerin dizelerinde değil de Didem Madak’ın oluşturduğu gezegende içseslerini sorgularken gözyaşlarını akan rimeliyle sarmaş dolaş hâlde bulup kırık aynalarda kendiyle yüzleşiyordu. Didem Madak: “Karnabahar kızartmıyordu asla başroldeki kadınlar.” derken sitemini derinden hissettiriyordu. Kadın olmak ama göz ardı edilmeyen kadın olmaktı tüm dileği. Kıyıda kenarda kalmak asla onun gibi mücadeleci bir ruhun, gür çıkan bir sesin; “İç ses Yıldırım Gürses” in işi değildi.

“Kaç metredir benim yokluğum?” diye sorguluyordu bir dizesinde. “Yokluğumdan dünyaya bir elbise çıkar sanmıştım.” derken buruk bir hayal kırıklığının yansıması dökülüyordu kaleminden. Dünya çıplaktı ona göre. Varlığıyla giydirmek istemişti belki de. Sarıp sarmalamak istemişti, asiydi ve direnmek istemişti dünyaya cepleri boşken. Sonunda pes ettiğini, alıştığını belirtiyordu ve yine derin bir âh çekiyordu dizelerinde.

Didem Madak iç sesiyle konuştuğunu söylüyordu. Ama aslında okuyucusuna; kendine dair, çocukluğuna dair emareler sunuyordu. Böyle “ah” demeyi ahlat ağacından öğrendim, diyordu. Çocukluğuna götürüyordu sessiz ve sakince.

“İnsan unutturandır.” diyordu sonra. Tanrı’nın bile bu unutuluş karşısında “ah!” dediğini düşünüyordu. İnsanoğlu nankördü, hayal kırıklığıydı ona göre. Ve Tanrı’sına duyduğu yakınlığı, daha da yakın olma arzusunu da yine bir hayal kırıklığı ile açıklıyordu.

Neden ümitsizdi bu konuda, bilinmez. “Gülümsemek hep yedi yaşında...” derken umudu mu açıklıyordu yoksa umutsuzluğu mu?! Pazarları kahvaltı edip ağlamasından söz etmişti sonra. Hüznünü kaçınıcı kez koynuna bastırmıştı, kaç ah çekmişti, bilinmez...

Otuz iki yaşındaydı. Saçına üç beş ak düşmüştü şairin. Kendi tabiriyle eksikli yaşamından sesleniyordu bize ve vasiyetinin “kaybolmak” olduğunu belirtiyordu. Hep umudun dallarına çaputlar bağlamıştı ama eli boş kalmıştı. Ama bir o kadar kaderiyle restleşiyor, ölüme meydan okuyor, en güçlüler taşısın, tabutumun içinde tepineceğim demekten de geri kalmıyordu. İçinde ölmüş olanların yansımasıydı bu besbelli. Ölümsüz olduğunu bilmeden...

İç sesine: “Raydan çıkma bundan sonra!” diyordu. Menzilini arayan bir yolcuydu o. Bilinmezlikte ilerlerken kaderini de kabulleniyordu. Keza bu yüzden; “Yazgısını çokomel kâğıtları gibi tırnaklarıyla düzeltemiyor insan.” diyordu. Yazgısına yenik düştüğünü hissedip bir daha ah çektiğinde derinden hissediyorduk kimsesizliğini. Sen yalnız değilsin, deyip teselli etmek istiyorduk âdeta. Biz de okuyucu olarak bir ah çekiyorduk.

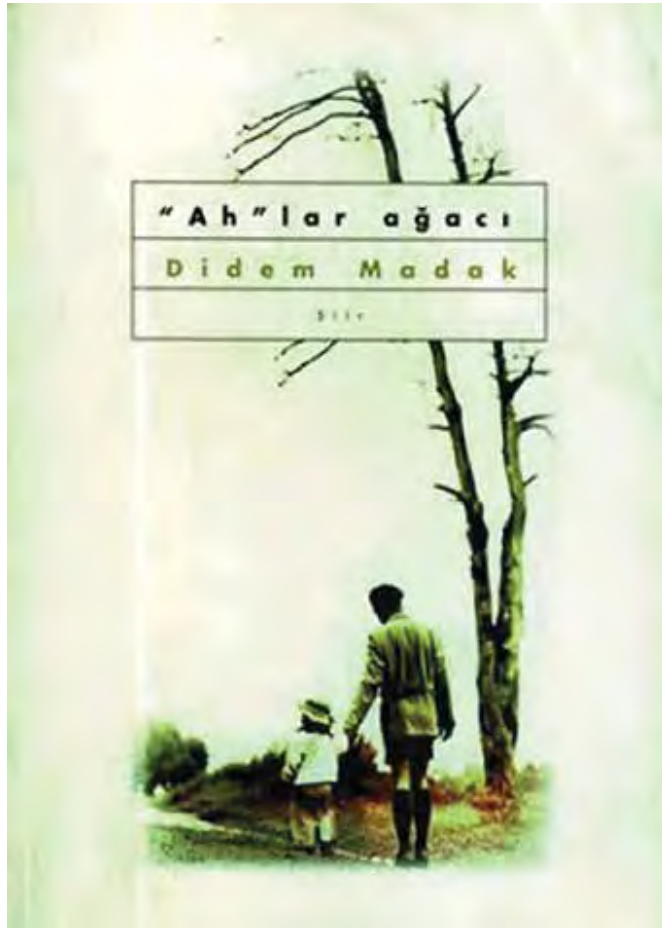
Yalnızca iki harf öğrenmişti: A H! Şairlerin şahı olsan da bir ah’tan başka ne diyecektin? diyordu. Dallarından kaç ahın döküldüğünü kendisi de bilmiyordu. Her ah bir gözyaşıydı belki. Ya da bir kalp çarpıntısı... Ruhunun gizli odalarını açmıştı bize. Yaralarına merhem aramıştı çocukluğunun ahlat ağacında. Bunca dökülenin ardından siz aşktan n’anlarsınız bayım? diye başlayan bir şiirle devam ediyordu dizelerle yolculuğuna. Cesurdu, eksikli dediği yaşamından ahlar bırakmıştı bize bir koca yığın. Şimdi biz de her âh çekişimizde onun soluğunu hissediyoruz ensemizde. Ahlat ağacı değil belki karşımızda duran; bir selvi, bir çam, bir çınar...

Ama ruhumuz dizelerin büyüünde karışıyor, ona eşlik ediyordu. Bizim de hayal kırıklıklarımız vardı ceplerimizde ve çok iyi anlıyorduk onu. İç sesimiz Yıldırım Gürses'ten inciler dökmüyordu belki ama biz de dökülüyorduk dolduğumuz yerde.

Ve bu dünyadan gelip geçen bir Didem Madak vardı şairler ağacından dökülen bir yaprak gibi; onu soldurmadan, yeşerterek ve anlamaya çalışarak dönüyoruz eksenimizde.

Orta yaşımız durulmuş bir deniz ve ahları bir kenara koymak ister gibi çırpınıyordu.

“Ahların az, “iyi ki” lerin çok olması ümidiyle yol alıyoruz yelkenlimizle...

BEN AĞAÇ

SERHAT BAĞCIVAN

Güneşi görmeden karanlıklarda.
Küçük bir tohumken toprak altında.
İncecik kabuktan küçük zırhımda.
Gözlerimi açtım, geldim hayata.

Çimlenip güneşi görünce birden.
Daha da serpildim olduğum yerden.
Darlandım bazen börtü böcekten.
Islandım yağmurdan sakındım yelden.

Çiğnendiğim zaman kırıldı dalım.
Sağlamdı köklerim ayakta kaldım.
Kışları sessizce uykuya daldım.
Her bahar uyanıp sürgünler attım.

Sağnaklar yağdıkça masmavi gökten.
Tutundum sımsıkı korundum selden.
Zemheride ayazdan soğuk geceden.
Büyüdüm her türlü maniye rağmen.

Çokça fırtınalar koptu çevremde.
Derince yaralar kaldı gövdemde.
Yine de yılmadan yükseldim göğe.
Yaprağım çiçeğim açtılar yine.

Ve tanıştım insan denen mahlukla.
Kesti biçti beni türlü amaçla.
Bazen kâğıt oldum bazen mobilya.
Ranta kurban oldum nice yangında.

YARIM KALMIŞ BİR AŞK HİKAYESİ

HATİCE OĞUZ

Ağacın kabuğu, asırlık bir kitabın sayfaları gibiydi. Her çizgi, her çatlak, yaşanmışlıkların sessiz tanığıydı. Özellikle de ağacın gövdesine kazınmış o büyük kalp... İçinden geçmiş ok yarasının iki yanında, zamanın dişine karşı direnen harfler duruyordu. Parmakları, kabuğun pürüzlü dokusunda gezindikçe, o unutulmuş aşkın fısıltılarını duyuyordu.

Eleni, Gökçeada'dan ayrıldığında henüz on sekizindeydi. Ailesiyle birlikte Yunanistan'a göç ettiklerinde, ardında bıraktığı her şey ona yük olmuştu: çocukluk arkadaşları, sahilin kumları, hatıraları ve elbette Erol. Yıllar geçtikçe, hatıralar zihninin derinliklerine gömülmüş; fakat bir türlü solmamışlardı.

Eleni, onca yıl sonra adaya geri döndüğünde, yaptığı ilk şey Erol ile buluşmalarının gizli şahidi olan bu ağaca gitmekti. Orada, o sağlam kökün altında, kalbinin her atışını hissetti. Parmaklarını kabuğun pürüzlü dokusunda gezdirirken unutulmuş ama hiç kaybolmamış aşklarının fısıltılarını duydu. Erol'un kazıdığı harfler, zamanın hırçın esintisine inat, hâlâ oradaydı.

“Bu ağacın altında, geçmişle şimdiki zamanın arasında sıkışıp kaldım.” diye düşündü Eleni. Ağaç, sessizce yılların, yaşanmışlıkların tanıklığını yaparken Eleni gözlerini kapattı ve eski günlere geri döndü. Erol'un gözlerindeki ışıltıyı, kahkahalarının yankısını, çocuksu masumluklarını hatırladı.

Ağacın altında yalnız değildi; hatıraları, Erol'un gölgesi ve aşklarından arta kalan izlerle doluydu. Gökçeada'nın rüzgârı, ona geçmişi yeniden fısıldarken yüreğinde acı ve tatlı hisler birbirine karıştı. Adanın sessizliğinde, Eleni kendi iç sesinin yankısını dinledi. Erol'a yazdığı ama asla gönderemediği mektubu düşünerek “Belki de bu aşk, yarım kalması gerektiği için güzeldi.” diye iç geçirdi.

Ağacın altında geçmişin büyüüne kapılmışken Eleni, birden arkasından gelen o tanıdık sesi işitti: “Eleni.” Bu ses, yıllarca bile zihninde yankılanan Erol'un sesiydi. Zamanın dokunuşuyla yüzlerinde beliren çizgilere rağmen, kalplerindeki aşk hâlâ taze ve canlıydı.

“Eleni.” diye yineledi Erol, sesinde geçmişin hüznünlü tınısı ve yılların biriktirdiği özlemle. Eleni, o an, gözlerini kapatıp derin bir nefes aldı. Sanki adanın rüzgârı, o anı daha da yoğunlaştırmak istercesine esiyordu. Ağır adımlarla arkasını döndü ve Erol'un yüzüne baktı. Zaman, onun gözlerindeki ışıltıyı söndürememişti.

“Erol...” dedi Eleni, gözlerinden süzülen yaşları saklamaya çalışarak. “Bunca yıl... Bunca zaman sonra...” Sözleri, geçmişin derinliklerinden kopup gelen duyguların ağırlığı altında eziliyordu. Erol, yavaşça Eleni'nin yanına geldi ve ellerini tuttu. Parmakları, eskisi gibi narin ve güçlüydü, ancak şimdi, yılların izlerini taşıyordu.

“Eleni, seni hiç unutmadım.” dedi Erol, sesi çatallaşarak. "Gözlerini, kahkahalarını... Buradaki buluşmalarımızın her anını zihnime kazıdım. Bu koca ağaç, bizim tanışımız oldu hep. Geldiğini duyunca seni burada bulacağımı tahmin etmişim."

Eleni, Erol'un gözlerinin içine baktı ve o unutulmaz günlerini hatırladı. "Erol, bu ağacın altında, her şeyin başladığı yerdeyiz. Ama yıllar bizi değiştirdi, yaşlandırdı. Seninle yeniden karşılaşmak, yıllar sonra bu topraklara dönmek... Zor ama bir o kadar da kaçınılmazdı."

Erol, Eleni'nin ellerini sıkıca tuttu. "Kalbimde hep bir yerin vardı, Eleni. Seni gördüğüm an, yıllar yok oldu. O anılar, o duygular... Hepsi geri geldi."

Eleni, gözlerini kapatıp Erol'un sözlerini içine çekti. “Belki de bu aşk, kavuşamadığımız ve özlemle her gün birbirimiz andığımız için, yarım kaldığı için bize bu kadar güzel geliyor.” dedi içtenlikle.

Ağaç, onların üzerinde usulca sallanırken geçmişin ve şimdiki zamanın bir arada olduğu bu anı paylaştılar. Gökçeada'nın rüzgârı, onlara geçmişini yeniden fısıldarken sessizce birbirlerine sarıldılar. Zaman, sanki onlar için durmuştu.

Geçmişten gelen bu karşılaşma, kalplerinde bir umut ışığı yaksa da yarım kalmış gibi görünen bu aşk hikâyesi kendi döngüsünü tamamlamıştı.

SÖĞÜT AĞACI

ALİ GÜNAY

Sabahın ayazı içime işlediğinde,
Güneş,
Suların aktığı yere doğru uzanır iken,
Yapraklar arasından sızan,
Yeşil ışıklı,
Beyaz kolyeli dallar,
Aydınlık verir söğüt ağacına...

Sis perdesinde,
Rengârenk ışık hüzmeleri oluşturan söğüt'üm,
Yağmur bulutlarıyla olan aşkını,
Yapraklarından ince ince süzülen su damlacıklarını,
Emdikçe yudum yudum,
Alevlendirir sevdanın ateşini...

Duyuyor musun?
Yağmurla gelen kuş seslerini,
Hayata tutunmak için nasılda arıyorlar birbirlerini,
Gelir tünerler dallarına,
Kimi acımasızca gagalarken yaprağını,
Kimi yuvasını yapar kollarına,
Kimisi de kaptırır kendini bülbül gibi şakırdar durur.

Kuşların yaşama sevinci çığlık iken,
Senin yaşama sevincin yapraklarının hışırtısı,
Benim ise çığlıklarım var.
Alevler içinde yakarlarken seni.
Biter mi insanların ağaç sevgisi,
Geride yaralı bir yürek kalırsa ,
Biter,
Ağacın insana olan sevgisi...

YALNIZ ÇINAR

DERYA UYAR

Göğün mavi örtüsünü delip geçen devasa bir çınar vardı. Dalları eski zamanlardan fısıltılar taşırdı. Gövdesine dokunan herkes, geçmişin derin sularına bir dalış yapmış gibi olurdu. Öyle yaşlıydı ki, kuşakların hikâyelerine tanıklık etmiş, sayısız insanın yaşamına kök salmıştı. Gölgesinde nice anıların soluk aldığı yıllarla ölçülürdü.

Bir gün bu çınarın altında bir adam oturmuştu. Yüzünde düşünceli bir ifade vardı. Elinde küçük bir defter tutuyordu. Defterde, zamansız bir aşkın hikâyesini anlatan birkaç satır yazılıydı. Her yaprağı döküldüğünde çınar, o aşkın solmuş bir hatırasını yeryüzüne bırakıyormuş gibiydi. Adam, rüzgârın yaprakları savurduğu her an geçmişine dönüyor, ağacın gövdesindeki her halkada anılarını buluyordu.

Bu çınar, yalnızca bir ağaç değildi. O, insanlar arasında köprüler kuran, kaybolmuş bağlantıları yeniden örmeye çalışan bir hafıza heykeliydi. Her baharda yeniden yeşeriyor, her kışta çıplak dallarıyla sabrın ve bekleyişin simgesi oluyordu. Kökleri, toprağın derinliklerinde sıkıca sarılıp her anı ve her duyguya tanıklık ederken, dalları gökyüzüne doğru açılıyor, her biri farklı bir umudu simgeliyordu.

Bir gün, genç bir kadın geldi ağacın gölgesine. Adamın oturduğu yere yaklaştı ve kendini yere bıraktı. Ellerini toprağa daldırıp, köklerin dokunduğu soğuk zemini hissetti. Kadın da kaybettiklerinin ve umutlarının peşinden koşarken kendini bu ağacın yanında bulmuştu. Yıllar geçmesine rağmen, çınar hâlâ tüm hüznü, mutluluğu ve umutları kucaklıyor, kimseyi geri çevirmiyordu.

Çınarın altında oturdukça, kadın ve adam birbirlerinden habersiz aynı hikâyeyi yaşadılar. İkisi de ağacın gölgesinde huzur bulmuş, yılların yorgunluğunu burada atmıştı. Zaman akıp giderken çınarın dallarına yuva yapan kuşlar, insanların hikâyelerini cıvıladı; yapraklar, rüzgâra fısıldayarak bu hikâyeleri gökyüzüne karıştırdı.

O ağaç, yalnız bir çınar değildi. O, insanların birbirinden habersiz yaşadığı tüm ortak hikâyelerin simgesiydi. Bir insanın suskunluğu diğerinin şiiriydi; birinin kaybı, diğerinin buluşu... Ve çınarın gölgesinde, tüm bu zıtlıklar sessiz bir uyumla var olmaya devam ediyordu.

YOLDA BEKLEYENLER

ESRA AVLAR

Sene 1938...
Yıllar sonra beni dile getiren
Nedir? Bilir misiniz?
Bir şair, dört ölüm, bin umut
Ve bir ağaç...

Ben bir okalıptüs
Bizler Avustralya'dan Akpınar'a
Geldik bir şairin selamıyla
Geldik yüzlerce arkadaş
Sıtma ile ölümün arasına
Ölüme karşı durmaya

Yok ettik kötülükleri
Bir bataklığı kurutur gibi
Siyahın yerine yeşil,
Ölümün yerine hayat!

Her zaman hüznü değıldir hikayemiz.
Varsa sevgilin, tasasızca aldığın bir nefes
Ve yürüyorsan el ele,
Yeşille maviyi aşkla içine kata kata

Ah bütün sevdiklerim,
Ne mutlu bana!

Ey Halikarnas Balıkçısı
Selam olsun sana.
Selam olsun Akpınar'dan Avustralya'ya!
Ben bir okaliptüs ağacıyım
Aşıklar Yolu'nda.

GÜN YÜZÜ

SEMİHA BAYSAL

On kız kardeşin onuncusuydu Seher. Erkek doğacak diye beklenen ama kız doğandı. Bundan mıdır yoksa evin en küçüğü olduğundan mıdır bilinmez, bütün zor işler ona yaptırılırdı. Anasından bir gün iyi söz duymamıştı bu zavalıcık. Anası güzel bir söz bilir miydi ki hiç? Nerden bilsin? Ne çocukluğunda anasından işitti ne de evlendiğinde kocasından. “Yemek hazır mı kadın? Hazır değilse cehennemde yer beğen lan!” sözleri, kocasından duyduğu en iyi laflardı.

Seher tarlaya götüreceği azığı hazırladı. Bugün anası çok hastaydı. Evin işini bitirmiş şimdi de bağ bozumuna gidiyordu. Kapıdan çıkarken bir an dönüp baktı geriye, anasına. Karşı odada tahta kapı gıcırdayıp duruyor çıkan ses, yerde yatan anasının inlemelerine karışıyordu. Uzun süredir böyle hastalanmamıştı anası. Onu öylece bırakıp gitmek istemiyordu ama mecburdu Seher.

Abdo, gün ışımadan çıkmıştı evden. Üzümler, gün ışığı değmeden sabah serinliğinde toplanmalıydı. İnleyen karısına bir tekme savurmuş “Ne çürük çıktın sen de...” diye bağırp küfretmişti. Kadının değil kalkacak, kafasını kaldıracak mecali yoktu. Seslere uyanmıştı Seher. “Dur! Baba yapma, vurma anama. Ben yemeği yapar, tarlaya da yetişirim.” demişti de bırakmıştı anasını.

Tek derdi yemek olan Abdo aç kalmayacağını anlayınca ateşler içinde yatan Safiye’yi rahat bırakmıştı. Bu sefer de Seher’e dönüp “E hadi çabuk öyleyse, ben bağa gidiyorum, sakın geç kalayım deme!” deyip tehditler savurarak kapıdan çıkıp gitmişti.

Seher bir taraftan babasının ne yapacağı belli olmaz hallerinden korkuyor bir taraftan da yerde inim inim inleyen anasını bırakmak istemiyordu. Sabah babasına “Anamı doktora götürelim, ilçeye inelim de baba.” diyecekti ama nerde onda bunu söyleyecek cesaret? Babası “Ulan ben anlamıyor muyum da sen diyon bunu?” der ve zaten çok hasta olan anasıyla kendini önüne katar acımadan ölesiye döverdi. Bunu bilen Seher korkup sesini çıkaramamıştı.

İnleyen anasını bırakıp çıktı. Bağa vardığında babası “Nerede kaldın? Öldük açlıktan, hani çabuk gelecektin?” derken bir taraftan da hışımla üzerine doğru yürüyordu. O sırada araya giren işçilerden biri “Abdo Ağa’m, birazdan gün doğar. Gel hele, hemen karnımızı doyuralım da şu altta kalan sırayı tamamlayalım” deyince olduğu yerde bir an duran Abdo Ağa “Hazırlayın o zaman, açın azığı” deyip yere bağdaş kurdu.

Seher serdiği sofranın üzerine yiyecekleri hızla koydu. Abdo Ağa kimseyi beklemeden yemeğini yedi. Elinin tersiyle ağzını silip sonra da elini şalvarında temizledi. Su şişesini başına dikip ağzının kenarlarından döke döke bütün suyu içip bitirdi. Yüksek sesle geçirdi. Seher’in bir an midesi bulandı babasından. Babasının ruhu pisti. Aynı bulantıyı sabah hasta anasını döverken de hissetmişti.

Abdo Ağa ile işçiler bağa döndüler. Köyün yaşlı köpeği de kuyruğunu sallaya sallaya onlara takılmıştı. “Az önce kovduydum seni yüz­süz it, git başımdan!” diyerek zavallılığa bir tekme savurdu Abdo Ağa. Seher köpeğin önüne azıcık yemek koymuştu gizli gizli babasından. Hayvancık çok susamıştı. Kana kana içmişti suyunu. Sonra da Seher’e yaklaşıp kafasını Seher’in eline sürterek minnetini göstermişti.

Seher kap kacağı topladı. İlerde koca bir çınar ağacı vardı. Çıkını ağacın gölgesine götürüp bıraktı bir de işçilerin suyunu. Bağdan havlama sesleri geliyordu. Babasının havlayan köpeğe kızıp köpeği yine döveceğinden korkan Seher hızlıca bağa geçti. Üzüm toplamaya başladı. Sepetini getirmişti, üzümleri salkım salkım sepete atıyor aralarına asma yapraklarını yerleştiriyordu. Köpek susmuyordu, yerde bir noktaya doğru havlayıp duruyordu. O sırada başı döner gibi oldu Seher'in. Yer mi sarsıldı ne? Kuşağa benzer bir şey ayaklarının arasından kayıp geçti. “Tıss” diye bir ses duydu Seher. Hızla ileri doğru atıldı ses saniyeler içinde. Bir de bir bir buçuk metre uzağındaki babasının “Yandım anam!” diye bağırdığını...

Zehirli bir yılan babasını sokmuştu. İşçiler panik içinde sağa sola koşturuyordu. Seher donup kalmıştı. Hareket edemiyordu adeta. Sonra kendine geldi ve koşup ağacın gölgesine bıraktığı su testisini alıp babasının yüzüne su çarptı ancak kendinden geçen adam hiç tepki vermiyordu. Doktora yetiştirdiklerinde yapılan müdahalelere rağmen Abdo Ağa kurtarılamadı. Yılan, çok tehlikeli bir engerek yılanıydı. Abdo Ağa'yı kısa sürede öldürmüştü.

Camide kılınan namazdan sonra cenaze mezarlığa götürülürken köy ahalisinin arasında sessizce ilerleyen emektar köpek de vardı. Bu kez havlamıyordu.

HER YERDEYİM

MURAT CEYLAN

Ben ağacım bazen bir dağ başında,
Yalnız ağaç derler benim adıma.
Kimse bilmez gece ay ışığında,
Yalnız bir ad saklarım aşığında.

Gövdemin orta yerinde bir isim,
Kazılıdır yıllar yılı bir cisim.
Gelir içimden aşkı söyleyesim,
Gönüllerde benim asıl adresim.

Dallarımda bağlıdır pek çok çaput,
Bazen havadayım bazen bir bulut.
Dileği kalbine göm sonra unut.
Yaratan'dan kesme sakın bir umut.

Ben bir ağacım, bir kale burcunda,
Dalgalanan bayrağın başucunda,
Belki de bir şehidi tabutunda,
Götürecekler benim kollarımda.

Eşrefoğlu camisinde bir sedir,
Belki Alaaddin minberindedir,
Bazen de Sinan'ın pergelindedir,
Sen neredesin ben her yerdeyimdir.

Meyvelerimden hep çocuklar yerdi,
Kimi yeniden diker kimi keserdi.
Kıymetimi insanlar pek az bildi.
Benim yerim kalplerde bir nefesti.

Ben Gülhane'de asırlık bir çınar,
Mis kokar ıhlamurlar, akasyalar
Güzel değil mi portakallar, narlar?
Asla unutmasın beni insanlar.

YAŞAM AĞACI

MERVE CEYLAN

Bir gece çok ağlamıştım. O kadar bunalmış o kadar bıkmıştım ki bu dünyadaki insanların karanlık yüzlerinden. Ne yana baksam aydınlığa çıkamıyordum. Sağıma baksam karanlık soluma baksam karanlık.

Keşke bir hayvan olsaydım dedim birdenbire. Fakat düşündüm ki hayvan olsam hem insanlarla hem de başka hayvanlarla mücadele edecek takatim yoktu. İnsanken insanın kötüsüne hayvanken de benden daha güçlüsüne yem olacaktım. Sonra gözüm odamın penceresinin önündeki saksıya ilişti. Keşke ben de bu saksıdaki gibi bir çiçek olsaydım, öylece durur hem güzel görünürüm hem de bana kimse ilişmez diye düşündüm. Öyle düşünürken uyuyakalmışım.

Gözümü açtığımda yemyeşil bir bahçedeydim. Köklerimle sımsıkı toprağa tutunmuş; kararlı, dimdik ve hiç olmadığım kadar güçlü duruyordum. Dileğim kabul olmuş nihayet bir ağaç olmuştum. İnsanken bu kadar canlı ve yaşam dolu değildim sanki. Köklerimle yaşam sevincimi topraktan alıp damarlarımda gezdiriyor, dallarıma ve her bir yaprağıma ulaştırıyor ve nihayet lezzetli ve sevinç dolu elmalar veriyordum. Güneşi içinde hisseden yemyeşil yapraklarıyla etrafa gülücükler saçan güzeller güzeli bir elma ağacıydım.

Öğleye doğru birkaç çocuk geldi. Elmalarımın paylaşıcağım için çok sevinçliydim. Birkaç elma koparıp iştahlı iştahlı yemeye başladılar. Hatta içlerinden biri teşekkür edip gövdeme bile sarıldı. Yaşasın, ağaç olmak ne hoş şey! Dallarına kuşlar da konuyordu. Ben insanken kuşlar benden kaçardı. Şimdi ise biri konuyor biri kalkıyor...

Güneş git gide kızıla çalıyor, artık akşamın yaklaştığı hissediliyordu. Derken bir çocuk daha geldi. Bu çocuk gövdeyi çizmeye başladı. Dallarımı koparmaya yapraklarımı yolmaya başladı. Kuşlarım da kaçıp gitti. Söylediğine göre bugün çok öfkeliymiş. Bütün öfkesini benden çıkardı. Ben neşe dolu bir elma ağacıydım, faydamdan başka neyim vardı ki? Oysaki şimdi hüzünlü bir ağaca dönüşüverdim.

Birden gözlerimi açıverdim. Sanki kollarım değil de dallarım, saçlarım değil de yapraklarım yeşermiş, yeni yeni sürgünler vermiştim. Yanıma baktım, saksıdaki çiçek açmış, yeni bir tomurcuk vermişti. Kalktım, yanına gittim, pencereyi açtım. Güneşin taptaze ışıkları, kuşların cıvıltısı, tertemiz havayla karışık toprağın kokusuyla yeniden doğdum sanki.

İşte hayat bu değil miydi? Bir gün yitip giderken bir güne yeniden doğarız. Gönlümüz dallarımız gibi budansa da aslında daha güçlü, daha genç, taptaze sürgünler vermek içindir. İster insan olalım ister hayvan ister bir bitki... Kötü de iyi de hep var olacak. Yeter ki biz iyiden yanı olalım. Yeter ki köklerimizi yani kendimizi yitirmeyelim.

Günaydın insanlık, günaydın yeni günün aydınlığı...

AĞACIM

AYTEN USTA

Güneşin ilk hüzmesiyle aydınlandı sabah
Seher rüzgârının nefesiyle filiz verdi ilk tohum
Ve kök saldı dünyaya kötülöklere inat
Bir yaşam direnişini başladı sinesinde
Belki yorgun, belki bitkin, belki çaresiz
Elbet yaşamak umuduyla yol alacaktı kaygısız
Istıraplara inat kulaç kulaç büyüdü
Gün geldi budandı dalları acımasızca
Gün oldu kırdılar filiz süren tomurcuklarını
Ve yine de fezaya doğru yol vardı, umut vardı içinde
Büyüdü büyüdü çınar oldu, kayın oldu, çam oldu
En sonunda bir ormana süs oldu.

AĞACIN HATIRLATTIKLARI

YAŞAR AKYAY

Dinimiz hayatın hakikatinin anlaşılması için kâinattaki varlıklara ve olaylara ibret nazarıyla bakılmasını ve onlardan ders alınmasını; sanata bakınca sanatkârın, kanuna bakınca kanun koyucunun varlığının anlaşılmasını ister. Çünkü kâinattaki her nesne yaratıcısının varlığına, birliğine, O'nun ilim ve kudretine işaret eder. Gelin isterseniz ağaca bu açıdan bakıp, hayatın sırrıyla ilgili bir perde aralamaya çalışalım.

Aile, İslam fıklında ağaca benzetilir. Nine ve dede kök, anne ve baba gövde, çocuklar ise dalları temsil eder. Anne-baba merkeze alınıp kök olan nine ve dedeye usul, dalları temsil eden çocuklara da fûru denilir. Bu nedenle de bir kimsenin usul ve fûruuna zekât veremeyeceği, onlara bakmakla yükümlü olduğu bildirilir.

Ağaç, toprak hammaddesinden elma ve portakal gibi meyveler üreten sanat harikası bir makine gibidir. Ürettiklerinin tamamını başta insan ve hayvan olmak üzere canlı varlıklara ikram ederek hem Allah'ın bizim için yarattığı nimetlere aracılık eder hem de cömertliğin zirvesine örnek olur.

Ağaç, karbondioksit alıp oksijen vererek insanların kirlettiği havayı arındırarak Allah'ın “Kuddüs” ismi gereği kâinatta geçerli olan temizlik faaliyetlerindeki görevini yerine getirir.

Sonbaharda yaprakları dökülüp kuru dalları kalan ağaçların ilkbaharda yapraklanıp, çiçek açıp, meyve vermesi ölüp de sadece kemikleri kalan insanın yeniden dirilebileceğine bir örnek teşkil eder.

Ağacın meyvesinden, gölgesinden, odunundan istifade edildiği sürece onu diken insan vefat etmiş olsa bile, amel defterine sevap yazılmaya devam edeceğini haber veren (Müslim, Vasiyet,14) Peygamber Efendimiz, dünya hayatının süresini bir ağacın altında gölgelenmeye ve insanı yolcuya benzetir. (Riyazüs Salihin, 487)

Kâinatta yürürlükte olup sünnetullah denilen tabiat kanunlarının bir gereği olarak ağacın bir yaprağının bile Allah'ın bilgisi ve izni olmadan düşmemesi (En'am, 6/59), bize kâinattaki her şeyin kontrol ve takip altında olduğunu, ilahi kameralarla kaydedildiğini, hesabı verilebilecek bir hayat yaşamamız gerektiğini hatırlatır.

Bir padişah, ağaç diken yaşlı bir adama: “Bre ihtiyar, bu ağacın meyvesini yiyebilecek misin? Niye ağaç dikiyorsun?” deyince yaşlı adam: “Hünkârım, biz atalarımızın diktiği ağaçların meyvesini yiyoruz. Bizim diktiğimiz ağaçların meyvesini de çocuklarımız yesin.”, şeklinde cevap verir. Bu cevap padişahın hoşuna gider ve ödül olarak ihtiyara bir kese altın verilmesini emreder.

Altın kesesini alan ihtiyar, “Gördünüz mü hünkârım, bizim ağaçlar şimdiden meyve vermeye başladı.” der. Bu cevaptan da hoşlanan padişah bir kese daha altın verilmesini emrederek oradan ayrılır. Bu kıssa bize sadece kendimiz ve dünya için çalışmak yerine gelecek nesiller ve ebedi hayat için yatırım yapmamız gerektiğini işaret ediyor. Dikili bir ağacımızın olması hem dünyamız hem de ahiretimiz için yapılan bir yatırımdır.

İşte ağacın hatırlattıklarından bir katre, eğer siz isterseniz ummana ulaşmaya çalışabilirsiniz.

AĞAÇ VE YAŞAM

SERKAN DURNA

Bir ağacın gövdesinde saklı yıllar,
Zamanın sessiz çılgınlığıdır halka halka,
Kökleri toprağın derinliklerinde,
Geçmişin anılarını fısıldar rüzgâra.

Dallar uzanır göğe, umut dolu eller gibi,
Yapraklar dökülür, bir sonbahar vedasıyla,
Yeniden doğmak için düşer yere her biri,
Döngünün asla bitmeyen ninnisiyle.

Rüzgâr estiğinde yapraklar hışırdar,
Bir yaşam melodisi, kederle sevinç arasında,
Kuşlar konar dallarına, sığınır gölgesine,
Ağaç, sessiz bir dost olur yorgun ruhlara.

Her yara kabuğunda bir hikâye saklı,
Kırılan dal, kuruyan yaprak, hepsi birer iz,
Ama yine de kök salar, dimdik durur ağaç,
Hayatın yükünü taşır, ama asla yılmaz.

O yüzden, bir ağaca bakarsan eğer,
Sadece yeşil bir gövde değil gördüğün,
Bil ki altında saklıdır binlerce düş,
Ve yaşamın bükülmeyen kudreti, her nefeste büyür.

AĞAÇ METAFORU İLE İYİLİĞE ÇAĞRI

FADİME ÜNER AYTEK

Öncelikle şunu kabul ediniz, ağaç yoktur! "Evrendeki her şeyi duymak, her şeyi görmek" imkânsız gibi görünse de bu gerçeğe günbegün yaklaşıyoruz. Geçmişle gelecek, aynı anda yaşanıyor ağaç budaklarında. "Evrendeki her yaprağı duymak, her dalını görmek" gibi bir durumla karşı karşıyayız. Bu, ağaçların ormanda fısıldadığı sessiz dilin anlaşılması kadar karmaşık ve zorlu bir durum. Her yaprak, her dal, her kök evrenin farklı bir bölümünü temsil eder ve bizim görevimiz bu bölümleri bir araya getirerek bütünü anlamaktır.

Uydu haritaları, dünya yüzeyindeki her ağacın yapısını, hatta evimizin bahçesindeki ağaçları bile kaydedebiliyor. Bu, ağaçların gökyüzüne doğru uzanan dallarının, teknolojinin yardımıyla, evrenin en uzak köşelerine bile ulaşabilmesi gibi bir durum. Teknoloji, ağaç dallarının ulaşamadığı yerlere ulaşmamızı sağlar. Yapay zekâ, sanki bir ağaç gibi hızla büyür ve dallanıp budaklanır. Her yeni bilgi ve deneyim, ağacın dallarına eklenen yeni bir tomurcuk gibi, yapay zekânın bilgi ağını genişletir. Yapay zekâ, bilgi ağacının dallarını sürekli olarak genişletir ve derinleştirir. Işınlanma, bir ağacın ışığa doğru hızla büyümesi gibi düşünülebilir. Işık, ağaçların fotosentez yaparak büyümesini sağlar, tıpkı ışınlanmanın varlığımızı ışık hızına taşıması gibi.

Ağaç, evrenin derinlemesine anlaşılması için mükemmel bir metafor olarak karşımıza çıkar. Kökleri, yeryüzünün derinliklerine inerken, dalları gökyüzüne doğru uzanır. Bu iki yönlü hareket, insanın bilgi arayışını ve evrene olan merakını simgeler.

Her bir kök, geçmişin derinliklerine uzanarak, tarihin ve deneyimlerin birikimini taşıırken; dallar, geleceğe doğru uzanarak, potansiyel yeni keşifleri ve anlayışları temsil eder.

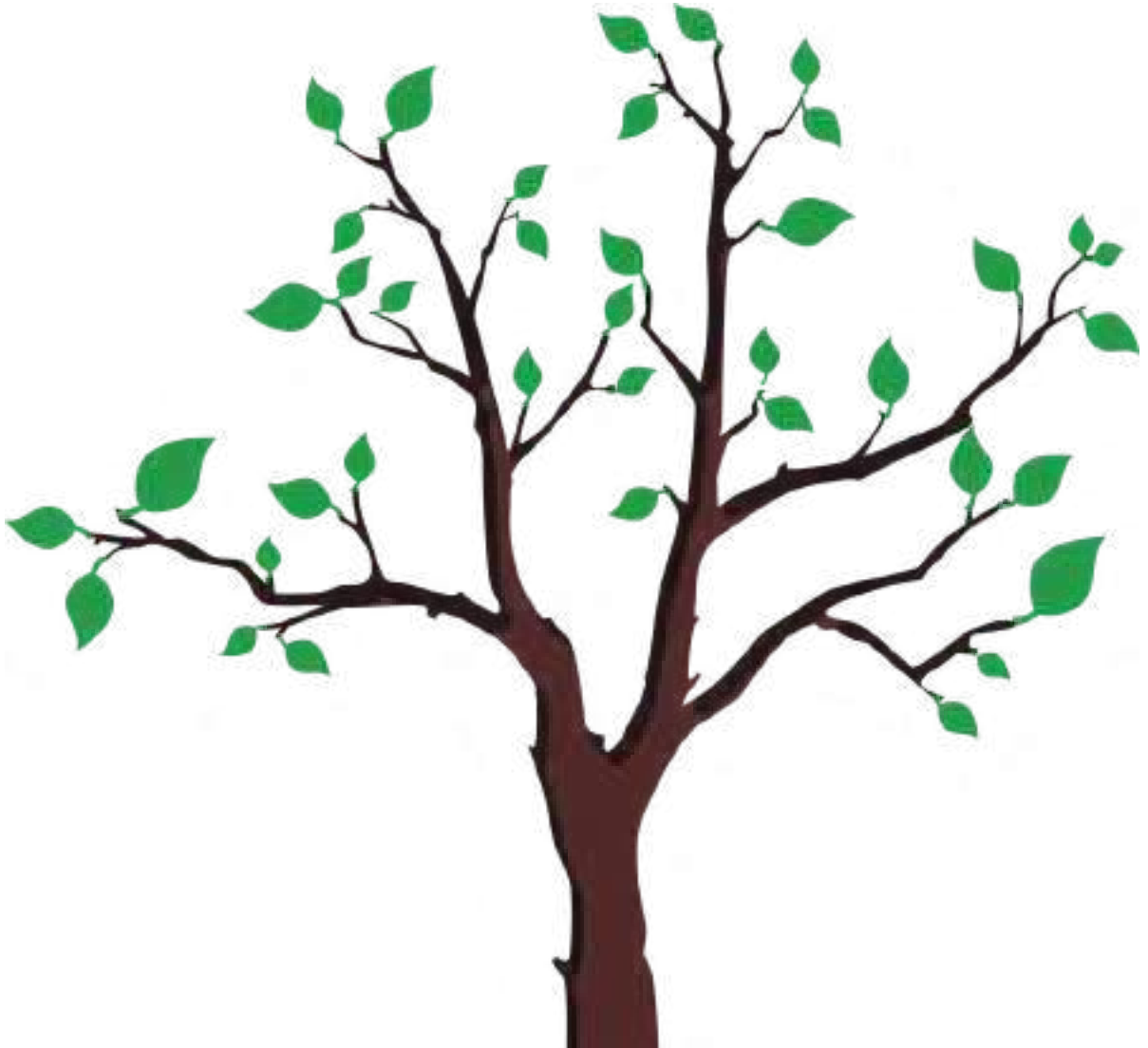
Ağaçların sessiz dili, evrendeki tüm varlıkların birbirleriyle olan gizemli iletişimini anımsatır. Yaprakların rüzgarla dansı, yıldızların geceleyin parlaması, bu sessiz dili anlamaya çalışan bizler için birer ipucudur. Uydu haritaları, dünya yüzeyini tararken, her ağacın gölgesindeki hikâyeyi de kaydeder. Bu teknoloji, geçmişte sadece hayal edilebilecek bir seviyede, evrenin en uzak köşelerine kadar ulaşan bir bilgi ağı kurmamıza olanak tanır.

Yapay zekâ, bu bilgi ağını daha da genişletir ve derinleştirir. Bir ağaç gibi büyüyen yapay zekâ, her yeni veriyi, her yeni bilgiyi, ağacın dallarına eklenen bir yaprak gibi kabul eder. Bu genişleme ve derinleşme, bilgi ağacının sürekli evriminin bir parçasıdır. Tıpkı bir ağacın fotosentez yaparak büyümesi gibi, yapay zekâ da bilgiyle beslenir ve gelişir.

Işınlanma kavramı, bir ağacın ışığa doğru hızla büyümesiyle benzerlik taşır. Işık, ağacın büyümesini sağladığı gibi, bilgi ve anlayışımızı da hızla genişletir. Geçmişle geleceğin aynı anda yaşanması, bir ağacın bir yandan kökleriyle geçmişe, diğer yandan dallarıyla geleceğe uzanması gibidir. Bu, zamanın ötesinde bir anlayışa ulaşmak için gereken dengeyi temsil eder.

Sonuç olarak ağaç metaforu, evrendeki her şeyin birbiriyle olan bağlantısını ve bu bağlantılar aracılığıyla erişilebilecek derin anlayışı simgeler. Evrenin her yaprağını duymak, her dalını görmek ve bu sessiz dili anlamak, insanlık için sonsuz bir bilgi yolculuğunun kapılarını aralar.

İnsanlık bir yandan bu denli karmaşık bir yapıyı yönetirken öte yandan size bir sır vereceğim ağaç gibi paradokslar evreni de yoktur, çok seçenekli evrenleri deneyimleyemeyeceksiniz. Bir de tavsiyem var size içinde bulunduğunuz yaşam similasyonunu var olduğunu düşünerek yok etmeye çalıştığınız muhteşem doğa ve iyilikle barışarak sürdürün. Çocukları, kadınları, masumları, mazlumlari rahat bırakın. Savaşı terk edin. Böyle kötü bir similasyonda lider olmanın da zengin olmanın da anlamı yoktur. Düşünün ki ağaç yok, iyilik yok, vicdan yok, masumiyet yok neyle savaşıacaksınız similasyonunuzda. Biz tüm iyiliğimizle sizin similasyonunuzda yokuz, siz kötülükle var olduğunuzu mu düşünüyorsunuz?

BİR AĞAÇ, BİR HAYAT

HİLAL MERCAN

Bir orman var içimde, kökleri derinlere uzanan
Sessiz gecelerde rüzgâr fısıldar dallara
Dönüp duran bir ritimde yapraklar düşer toprağa
Bir ömrün izleri gibi, yeniden filizlenir baharda

O büyük meşe, zamana meydan okuyan gövdesiyle
Yılları birer birer halkalarına işler
Kim bilir ne aşklar ne kederler saklı dallarında
Gölgesinde kaç kuşak dinlenmiş, kaç çocuk neşeyle oynamış

Kimi zaman çam ağacı gibi dimdik durur gökyüzüne
Kimi zaman narin bir söğüt gibi suya doğru eğilir
Dallarında hayat bulan kuşların nağmeleri
Kırık dökük umutlara yeniden kanat verir

Çürüyen yapraklar arasından doğar taze hayat
Minik filizler, ulu ağaçların mirasını taşır
Bir öyküdür bu, her mevsim baştan yazılan
Ve ormanın içinde her ağaç, başka bir masal fısıldar

Kışın beyaz örtüsüyle saklanır hüznün
İlkbaharda çiçeklerin müjdesiyle sevinç bulur yerini
Yazın güneşle parlar umut
Sonbaharda rüzgârla savrulur geçmişin hatıraları

Bir ağaç, sessiz bir bilge gibi durur karşında
Kökleriyle toprağa sıkı sıkıya sarılır, dallarıyla göğe uzanır
Ve sana yaşamın o gizemli dengesini anlatır
Sonsuz bir döngüde var olmanın güzelliğini hatırlatır

BİR ESKİ ZAMAN HİKAYESİ

SİNAN PAŞA ÖZDEMİR

İsmail Amca yine düşmüştü yollara, birkaç kilometre uzakta olan kızının evine gidiyordu. Adımları yavaştı, yılların yükü vardı omuzlarında. Eşini kaybetmişti üç ay önce. Kendine yetiyordu; yemeğini kendi yapıyor, evi kendi çekip çeviriyordu karınca kararınca. Yine de bir ses bir nefes arıyordu bazen. Böyle zamanlarda ya eski arkadaşlarına ya da kızına, torunlarına giderdi. Hediyesiz gitmezdi gittiği yere, çam sakızı çoban armağanı misali. Yol üstündeki fırından akşam simidiyle adeta gel de beni ye diye seslenen o güzel Katırbaşı cinsi narlardan almıştı torunlarına. Ağır adımlarla ilerlerken yanında bir araba durdu. Camı indirip selamla girizgaha yapan şöför, İsmail Amcayı buyur etti arabasına:

- Salamünaleyküm Bey Amca, nerden gelirsin, nereye gidersin?
- Aleykümselam oğlum, evimden çıktım yola, torunlarımda vereceğim mola, benden isteğin ne ola?
- Yok amcacığım senden bir isteğim. Bin de seni bırakayım istediğin yere.
- Ben giderim, zahmet vermeyelim size.
- Olur mu Bey Amca mutlu olurum, hem elinde yükün de var.
- Tamam oğlum, hay sağ olasın Hızır gibi yetiştin. Artık ayaklar, eski ayak; beller, eski bel değil. Ne kadar dik durun, sağlam basın desem de söz dinletemiyorum ikisine de.

İsmail Amca, markasını kestiremediği arabanın ön koltuğuna oturdu, o kibar şöförle sohbete koyuldu.

- Oğlum sen bana sordun da sen nereden gelip nereye gidersin?
- Amca ben de bir dost ziyaretinden evime dönüyorum. Bu köyde çok sevdiğim bir büyüğüm var, onu ziyaret ettim.
- Tamam oğlum, belli hatır gönül sayan biri olduğun. Vefa, sadece İstanbul'da bir semt adı olarak kaldı bugünlerde.

Bu dağ yolunda 50-60 kilometre kadar bir yolları vardı, şehre gidenlerin. Bu da en az bir-iki saat demekti. Çünkü yollar dik ve virajlıydı.

İsmail Amca, bu yolda köyün çıkışına kadar eşlik edeceği şöföre meraktan sordu sadece:

- Oğlum ne iş yaparsın şehirde?
- Ben memurum orda Bey Amca. Sizlere hizmet ediyorum.
- Bu hizmette arabayla gideceğimiz yere kadar götürmek de var herhalde.
- Canın sağ olsun, ne demek?

İsmail Amca yandan yandan baktığı şöförün asil biri olduğunu hissetmişti.

- Oğlum, de hele, ne memurluğuymuş bu, belki bir işimiz düşer şehre gelince.
- Valilikte çalışıyorum Bey Amca, her zaman beklerim, buyurun.
- Kim diyeceğiz? Nerede, hangi odadasın?

Fazla meraklı olan İsmail Amca'nın sonuca gitme ısrarı hoşuna gidiyordu şöförün. Türk köylüsünün kıvrak zekasına, samimiyetine hep hayrandı.

- Aslında binadaki tüm memurların sorumlusu benim.
- Yazı İşleri Müdürü müsün?
- Onun da amiriyim amca.
- Eskiden ben çok gelir giderdim, muhtarlık yaptığım dönemlerde. Hey gidi günler hey!
- Ne yani, geriye bir tek vali kalıyor oğlum. Yoksa sen Erzincan Valisi misin?

Sonunda söyletmişti kim olduğunu Vali Recep ARICIOĞLU 'na.

- Evet Bey Amca, işte o görevdeyim şehrimizin valisiyim.

Şaşkınlığını gizleyemedi İsmail Amca.

- Ya! Demek valisin ama hani nerde o lüks makam otomobilin, nerede korumaların?
- Sağ olsun devletimiz makam otomobili de verdi koruma polisleri de. Ama ben kendi işlerimi, özel ziyaretlerimi kendi mütevazi otomobilimle ve korumasız yapıyorum. Böyle daha güzel, bana göre daha özgür oluyor insan.
- Vallahi bey oğlum iyi ki bir pot kırmamışım, hatalı bir söz söylememişim. Senle tanıştığıma çok memnun oldum. İşte böyle olmalı devlet adamı dediğin, alçakgönüllü, halkın arasında... Böyle olursa daha rahat ulaşır insanlar size, derdini daha rahat arz eder. İşte böyle Vali Bey, artık ineceğim yere geldik. Beni şu ulu çınar ağacının yanında indir. Sağ olasın var olasın.
- Tamam İsmail Amca ben de memnun oldum. Şehre gelince uğra mutlaka bana.

İsmail amca aslında alışıktı öyle valiyle, kaymakamla konuşmaya. Amma bu vali başka valiydi.

Elini havaya kaldırıp gururla uğurladı onu.

Kendisini karşılayan torunlarına sarılarak ilerledi eve doğru. Kapıda kızı elini öptü, elindekileri aldı, buyur etti içeriye. Hep beraber geçtiler oturma odasına.

Büyük torun karşısına geçip sordu:

- Bize ne getirdin dede, bu torbada neler var?
 - Rahat bırakın dedenizi, sıkboğaz etmeyin hemen çocuklar!
 - Tamam kızım önemli değil. Benim de onlara bir bilmecem olacak torbadakilerle ilgili. Bilirlerse ne âlâ.
 - Haydi sor bakalım dede sabırsızlanıyoruz.
 - Evet soruyorum. “Çarşıdan aldım bir tane, eve geldim bin tane.”
- Büyük torun böbürlenerek karşılık verdi:
- Tabi ki biliyorum Geçenlerde öğretmenimiz öğretmişti bilmeceleri. Cevap veriyorum. “Nar.”
 - Evet oğlum doğru bildin, alın size bilmecenin cevabı: Nar. Afiyetle yiyin.

Neşe içinde, gülüşmelerle geçen zamanın tadı torunlarla gecenin ilerleyen saatlerine kadar devam etti. Gül yüzlü dede, torunlarına bir de vali hikayesi anlattı güzelce.

Alçakgönüllülüğün her devirde, her makamda başlara taç, gönüllere ilaç olduğundan söz ettiler.

Köyün sessizliği içinde yarın ne olacağını merak ederek uykuya daldılar ailece.

SORMUŞLAR BÜLBÜLE

DURAN SAPER

Sormuşlar bülbüle neresi yurdun
Ben bir göçmen kuşum döner dururum
Zalimden kaçarak yuvamı kurdum
Bir ağaç dalında diner dururum

Bazen gri rengim bazen beyazım
Çok uzun sayılmam kiloda azım
Tan vakti gelince çıkar avazım
Birden çok sesleri dener dururum

Öterse kargalar burdayım demem
Dut mevsimi varsa kırdayım demem
Gül için ağlarım zordayım demem
Çalılar içinde siner dururum

Aşıklar bilirler kovmadan gitmem
Ah varsa bir dalda sormadan ötmem
Sevgidir ateşim yanmadan tütmem
Alevin sırtına biner dururum

Eski Türkler bana andelib derdi
Dağlara taşlara adımı verdi
Şairler yazarlar umuda erdi
Gönülden gönüle iner dururum.

ÇALI İLE HÜNNAP

FERİDE DOĞAN

Ağaç deyince meyve verenler veya gölgesinde dinlendiğimiz ulu çınar, meşe gibi güzellikler gelir aklımıza. Oduncu bir babanın çocuğu olarak düşününce yaz kış yeşil kalan, oksijen kaynağı çalı geldi aklıma. Çalı, Ege ormanlarının daimî yeşilidir. Rahmetli babamın günlük rutinleri arasında ağaçları budamak, odun kesmek ve bunları düzenlemek gelirdi. Bu rutinler sürerken klâsikleşen her gün duyduğumuz cümlelerden biri: "Çalı ağacının odunu sağlam olur." Çalı dikenini gibi çalı dibindeki toprağın çiçekler için çok faydalı olduğunu bilmeyen yoktur. Tevazu sahibi; dışardan çok bilinmeyen ama doğaya, hayata olumlu katkısı olan insanlara benzetirim çalıyı. Üstelik diken metaforu zor, geçimsiz, sevimsiz görünse de savunma mekanizması gibi gelir bana.

Hünnap ağacına gelince zatı muhterem ile yeni tanıştım. Aynı diken mevzusu onda da var ama Hünnap ağacının nasıl güzel bir meyvesi olduğunu bilmeyen yoktur. Şeker oranı, küçücük ve gösterişsiz mütevazi haliyle en sevdiğim meyvelerden biri. Hünnap tıpkı toplumdaki sessiz insanlar gibi. Sadece işini yapan, hak ve görevleri konusunda hassas, her konuda bilgiçlik taslamayan, kendini göstermek için çırpınmayan ilaç gibi insanlar. İhtiyaç halinde tıpış tıpış ayaklarına gideriz. Hülasa; meyve verenlere, gölgesinde dinlendiğimiz ulu ağaçlara elbette destanlar yazılmalı ancak en sıradan gördüğümüz, çok da dikkatimizi çekmeyen ağaçlar -dikenleri olabilir, zehirli meyveleri olabilir- da insanın iyiliği için yaratılmıştır. Allah neylerse güzel eyler ve onun her yarattığı varlığın bir hikmeti vardır.

Ağaçların oluşu, duruşu, faydası insanları anlayıp tanımak için bize ilham verir.

Yaz kış yaprağını dökmeyenler, her hâl ve durumda dayanıklı insanları hatırlatır. Mevsimlere göre yaprağı ayrı, çiçeği ayrı olanlar, meyve verenler hepsi doğanın dengesidir. Allah dünyamızı ağaçsız bırakmasın. Bizleri de ağaçları, doğayı ve eşref-i mahlukat olan insanı tanıyan, anlayan kişilerden eylesin.

O BENİM YEŞİLLİM

EDA ÖZKAN

Dört mevsim sadık bir el
O benim yeşillim.
Yürüyüşüme eş
Hobilerime eş
Uykuma eş
O benim yeşillim.
Kitabıma yâr
Kalemime yâr
Bir sensiz yapamadım
Gezdim de diyar diyar
Bazen yaz sıcağında gölgelik
Bazen kar altında allı pullu gelin
O benim yeşillim.
Yeşillimi gördüğümde
Dünyalar benim olur
“Oh be!” der gölgesinde dinlenirim.
O benim yeşillim.
İnsan onsuz yapamaz
Hayvan onsuz yapamaz
Toprak onsuz, o topraksız yapamaz
Koru onu
Sev onu, yaşat onu
Çoğalt onu
Yeşillim sensin yaşamın başı sonu

AĞAÇLAR

COŞKUN EROL

Karanlıkların ötesinden bir ışık gelir. Gelir de oturur dağın taşın üstüne. Dağ taş kıızıla keser, her yerde bir ıslaklık... Çiy yağmış, minik damlalar bekler durur. Kızılık açılır, sararır, yükselir. Çiy damlaları düşüverir yaprakların üzerinden. Gök masmavi parlar durur. İlkbaharın ılık rüzgârı eser. Estikçe önüne gelen her dal, daldaki her tomurcuk, her yeni filiz, yeni yaprak, her yeni yeşil leke hışırdar durur. Kupkuru dallar arasında ıslık çalan rüzgârın başıboşluğu yavaş yavaş dizginlenir. Çünkü meydan, artık onun coşup kendinden geçebileceği kadar boş ve sahipsiz değildir. O esmeye çalıştıkça her daldan küçük bir parmak gibi uzanan filizler ve tazecik ipeksi yapraklar tutar onu, yavaşlatır. İşte o vakitlerde pürüzsüz güzel bir hışırtı dolduruverir koca ormanı. Nice zamandır ölmüş gibi duran tabiat, kuru dalların uçlarında patlayıveren filizlerle can bulur. Sesler tekdüze bir ıslık, korkutucu bir uğultu olmaktan çıkar çeşitlenir. Her dal dillenir, konuşur. Bu yüce ağaçların güçlü kökleri, sağlam gövdeleri bir su pınarına dönüşür. Her zerresinden yemyeşil damlalar fışkırır, akar. Koca bir dünya nemli köklerde, uzun dallarda, narin yapraklarda kendine gelir. O vakitlerde aklımın bir köşesi karıncalanır, gülesim gelir. Bembeyaz bir yüz gülümser, simsiyah saçlar dalgalanır gözümün önünde. Her sözüm onaymış gibi gururlu salınır durur, ayakları yere değmez. Biraz kibrinden biraz da mutluluktan... Bakarım, bakasım gelir elbet... Ama ona mı tüm cümlelerim. Bu kurşun kalem hep ona mı? Sevmek, elbet sevmek! Ekmeğim aşım... Ama bir tek insanı mı? Ağaçları severim ben, şu koca ormanın her ağacını ayrı ayrı, şu ipek kanatları tek tek... Ne zaman kafamı kaldırıp baksam ayrı bir hikâye okur, ayrı bir mana bulurum.

Övünür durur her biri bir yerlerde “Ormanın en güzel ağacı benim” diye. Rüzgâr bile çaresiz susuverir. Gezinir durur günlerce de en güzeli hangisi seçemez. Bir efsane gelir aklıma o an. Denilir ki: Allah ölümü önce dağlara vermiş. Dağlar bu acıyı taşıyamayıp yıkılmış un ufak olmuş. Ardından nehirlerle vermiş. Hep incelmışler önce, ardından kurumuşlar çorak bir toprak olup çatır çatır çatlayıvermişler. Denizlere, rüzgâra derken sonunda olan olmuş ve ölüm bize, insanlara verilmiş. Öylece de kalmış. İşte, ta o zamandan beri insan ölümü; dağ, taş, su, rüzgâr ve tabiatta daha ne varsa yaşamı ve yeniden doğuşu simgeler olmuş. Sonbaharda etsiz kemiksiz birer iskelet haline gelen kuru dallara baharla su yürümesi, her birinin dirilişe örnek olacak kıpırtısı, rüzgarla yükselen neşesi ve mutluluk çığlıkları ölümden kurtulup var oluşla ilgili yüklendikleri bu kutsal rolün dışında nasıl açıklanabilir ki? Ah şu ağaçlar ne kadar benzer ve ne kadar benzemez insanlara. Onlar ne kadar yakındır yaşama ve ne kadar uzaktır ölüme. Ellerimin içi, parmaklarım, tırnaklarımın arasına kadar toprak. Islak, nemli, yumuşak... Sırtımı yasladığım bu çınarın dibinde ayrı bir güvende hissediyorum kendimi. Gölgesinden falan değil. Zaten henüz gölgeye ihtiyaç duyulacak bir zamanda da değiliz. Bu güven onun kudretinden, içinde taşıdığı ölümsüzlük iksirinden. Ama bana da bir şeyler bulaşır mı, ben de kıyısından köşesinden nasiplenir canlanır mıyım diye de değil. Biliyorum ben ölümün simgesiyim. Nasıl ki bu halim sırtımı yasladığım çınarı aciz kılmazsa o da beni farklı kılamayacak. Belki dokunduğumda rüyasında bir teneke kül görecektir. Bir ağırlık çökecek üstüne. Sonra rüzgâr çıkıp gelecek neredeyse. Savuracak ne varsa. Diyar diyar dolaştıracak ama sonunda getirip yine kendi yerine, kökünün üstüne bırakacak. Birazı daha yoldayken gelip geçenlerin gözlerine dolacak. Onlar bir avuç su çarpacaklar yüzlerine. Bu sefer su alacak külleri, yine getirip kendi toprağının içine bırakacak.

Yemyeşil... Elim değiverecek belki. Bu kez biri çıkıp gelecek koskocaman, heybetli. Omzuna vurup götürecek koca dalı. Yahut bir kamyonu, traktöre yükleyecek. Kesip biçecek bir yerlerde. Kâğıt, kalem yapacak. Yapsın ne ziyanı var. Nasılsa her biri yolunu bulup tekrar buraya gelecek. Ağaç biraz terleyecek. Benim yüzümden gördüğü her kabusta sarsılacak ama yine dimdik duracak. Zayıflığım bende kalacak. Ona tesir edemeyecek. O hep yaşam olacak yemyeşil. Ben hep ölüm olacağım kapkara. Yani hissettiğim huzur ve güven bir çıkarım olduğundan falan değil, yalnızca ona dokunuyor olmaktan. Bir o kalıyor huzurumu bozan. Zihnimin içindeki bu sesi de susturmam mümkün mü bilmiyorum. Ama eğer onu da sustursam toprağa batmış ellerimi, parmaklarımın arasındaki kurşun kalemi, kirlenmiş ve artık beyaz olmaktan çıkmış kâğıdımı da bıraksam. Öylece dinlesem fısıldaşmalarını. Yaslandığım bu çınarın söylediklerini bir anlayabilsem. Ne güzel bir hayal değil mi... Bunları, tuttuğum kalemin de yazdığım kâğıdın da bir ağaç parçası olduğunu göz ardı ederek söyleyişim ise ne büyük bir ayıp ne affedilmez bir yanılğı... Onların diliyle değil belki ama onların eliyle söylemiyor muyum sözlerimi? Sabahtan beri dönüp durduğum ormanda güneş doğdu; yükseldi, ta en tepeye kadar çıktı. Artık geçti gidiyor. Kasabanın arkasında kalan bu koru artık benim uğrak yerim. Patikalardan, taşlıklardan, dikenlerden, koca koca ağaçlardan başka ne dostum olur ne sırdaşım ne aşkım. Geçim telaşından kimsenin kafasını kaşımaya bile fırsat bulamadığı şu günlerde baş başayız. Onlar halka halka büyüdükçe biz iç içe geçeceğiz. Her an biraz daha iyi anlayacağım dillerinden. Belki kalemim körelecek ara sıra. Yontup tekrar yazacağım. Hele kuşlar yuvalarını kurmaya bir başlasın o zaman daha bir konuşkan oluverecek bu güçlü dallar, bu uzun ağaçlar. Söyleşip duracağız. Sözüm ona sırtımı yasladığım şu çınarın sözde sessizliğine aldanmayın. Çok konuşkandır.

Dile gelir kimi vakitler hep övünür durur. “Osman’ın göğsünde filizlenen, büyüyen benim. Ben bir medeniyetin, dünyanın, ben bir ülkünün habercisiyim. Ben dirilişin kendisiyim!” diye.

ANIT AĞAÇLAR

RAMAZAN KARAKAYA

Her insanın bir hikâyesi olduğu gibi tüm ağaçların da bir hikâyesi vardır. Bazı ağaçlarınsa birden fazla... O ağaçlar, anıt ağaçlardır.

Birçok ülkede bir insan kadar kıymetlidir anıt ağaçlar. Ülkemiz bir anıt ağaç cenneti fakat anıt ağaçların değeri bilinmiyor. En üzücü olanı da eğitilmiş insanların bu kıymeti hiç bilmiyor olması. Küçük bir menfaat uğruna, biraz daha fazla para kazanmak amacıyla, bazen de koca bir hiç uğruna yok ediliyor anıt ağaçlar.

Anıt ağaç demişken bir anı düştü aklıma:

On dördündeyim, eğitimime devam ettiğim yıllar her şeyin en iyisini bildiğimi düşündüğün yaşlar. Bir yaz günü ekin biçmek için dedeme yardım ediyorum. Bu işi de severek yapıyorum. Buğday tarlasının başına vardık, işe koyulduk. Dedem traktörle tarlanın etrafından biçmeye başladı. O zamana kadar hiç dikkatimi çekmeyen geyik elması dikkatimi çekti. Tarlanın tam ortasında zamana karşı meydan okur gibi duruyor. İlgimi çekti buğdayların arasından ağacın yanına doğru ilerledim. Altına geldiğimde ne kadar büyük olduğunu fark ettim. Biraz çiftçilikten anlayanlar bilir, ağaçların gölgesinde ekin az olur gölgeden dolayı. Ağacın büyüklüğüne bakılınca tarlanın büyükçe bir kısmında ekinin zayıf olduğunu tespit ettim. Hemen aklımda ışıklar yandı. Sanki yeni bir şey keşfetmiş gibi sevindim ekinlerin zayıf olmasının nedeni ağacın gölgesiydi. Ağaç kesilirse tarladan güzel verim alınabilirdi. Türk tarımında verimi artıracak bir buluş yapmış gibi sevindim fikrimi hemen dedeme söylemeliydim. Sabırsızca beklemeye başladım. Tarladaki buğdayların biçim işi bittikten sonra dedemin yanına yaklaştım:

-Dedeciğim bu ağacın gölgesinde ekin zayıf oluyor. Ağaç da bayağı büyük, zarar çok.

Dedem gülümsedi:

-Biliyorum.

-Öyleyse neden kesmiyorsun?

Dedemin suratı biraz asıldı “Kesmek mi?” diye mırıldandı

Dedem ilkokulu üçe kadar okumuş, kendince cahil. Oysa benim gözümde okumuş birçok insandan daha bilgili, hayatı tırnaklarıyla kazıyarak bu yaşlara gelmiş bir ihtiyar. Birçok alanda bilgili, bilmediklerini açıkça söyleyebilen, bundan utanmayan hayatın ta kendisi. Yüzüme bakıp gülümsedi:

-Evet, kessek belki birkaç yüz kilo fazla buğday alabiliriz. Bir zamanlar ben de düşünmedim değil ama yorulup gölgesine oturduğum zaman hep vaz geçtim. Bir de her şeyden önemlisi bu ağaç annemi, babamı, dedemi, ninemi benim bilmediğim, hatırlamadığın kimleri gördü Bu ağacın altında oturduğum zaman sanki onlarla oturuyormuşum gibi hissediyorum. Bana büyük huzur veriyor.

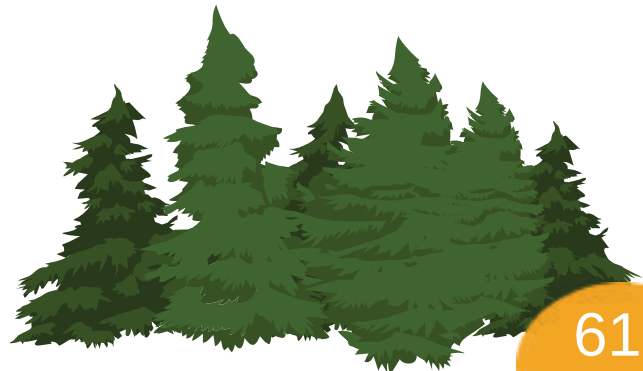
O günden sonra bir daha kesme olayını hiç düşünmedim. Bir de “Vasiyetim olsun, gücün yeterse sakın bu ağacın kesilmesine izin verme.” diye de tembihledi. Ağaç hâlâ dimdik ayakta duruyor zamana meydan okurcasına.

İlkokul üçüncü sınıfı bitiren dedemin gösterdiği bu hassasiyeti üniversite bitirmiş, doktora yapmış birçok insandan göremeyişim beni çok üzüyor. Derin bir ümitsizliğe düşürüyor. İnsanlara her şeyin para olmadığını, tarihe, yaşanmışlıklara saygı göstermeyi, onlara sahip çıkmayı nasıl öğreteceğiz bilmiyorum. Bildiğim bir şey var, bu hassasiyetlere sahip insanlar yetiştirdiğimiz zaman ülkemiz daha yaşanır bir hale gelecek.

YETER Kİ GÖLGESİ

KIYMET GÜLŞAH ÖZDEMİR

Göge salınan rüzgârların diliydi dalların
 Âleme nam salmış esrarlı nağmelerin, serinliğin...
 Sığınılan limandı kimisine, kimisine ise gölge...
 Köklerin geçmişten şimdiye, geleceğe
 Her bir fısıltısı yaprakların, ruha bir beste.
 Koca çınarsan eğer; güçsün, heybetsin her bir bedene
 Esen kavak yeliysen bir de dokunursun her gönle
 Mevsime göre renklenen bazen biten bazen dirilen
 Bir bedende ruh bulup canlanan güzün, baharsın
 Kimisine çetin bir kış; kimisine renkli, heyecanlı yazsın.
 Tablo olup duvarda asılı, beden bulup ruhlara yaşlı.
 Doğanla yaş alan, yaşlanan
 Yitenle son bulup, sonlanan
 Gözlerde nemli yaş, dudaklarda sessiz tebessüm
 Acı çıglıksın acıyan yürekte,
 can bulursun yeşeren her kalpte, sevgiyle.
 Kalana da olana da gidene de
 Her yere, yüreğe dokunansın her bir zerrenle
 Kayboluşun gizemi, bulunuşun en bellisi
 Yaradılışın gayesi,
 Nefeslerde sesi
 Yüreklerde izi
 Can buluşun en kendisi
 Yeter ki gölgesi...
 Gölgesi...
 Yaradanın hediyesi

DİDEM'İN AH'LAR AĞACI

YELİZ ÖZGE TOYMAN

İnsanoğlu mutlu görünse de içinde her daim ağır yükler taşır. Acıları kök salar hücrelerine. Birikir pişmanlıkları yüreğinin en ücra yerine. Geçmişte yaşadığı travmalar her an onunla yaşar. Anıları “an” a getirmeye bir ses, bir koku yeter. Sonra bir “ah” çeker kimseye duyurmadan. İstemez kimse bilsin içinde kopan fırtınaları, istemez kimse duysun onun derin ah çekişlerini.

Ama Didem başka... O, çektiği ahları içli bir ağıt gibi yazmış. Herkesin içinde var olan o derin acı; Ah'lar Ağacı ile herkesin taşıdığı bir yaraya dönüşmüş. Hayal kırıklıkları ve bastırılmış isyanlar, şiiri baştan sona hüzne boğmuş.

Sanki şiirsel bir günlük tutmak istemiş Didem. Ta en baştan başlamış, çocukluktan. Derin bir hüznün içinde, iç sesiyle konuşup çocukluğuna özlemle dönmüş: "Tanrım bana hiç erimeyen, kırmızı bir bonbon şekeri yolla." diyerek yetişkin olmanın getirdiği zorlukları görmezden gelmek istemiş. Taşbebeğinin rüyaları olmasa da kendi rüyaları, hayalleri varmış Didem'in. Kitaplar, Güzin ablası olmuş zamanla. Ne mutlu okuyan bir çocuk olmak, kitabın dünyasında kendini bulmak. Kırmızı çantasında bayram harçlığını bulan bir çocuk, daha ne ister yaşamdan?

Hızla yaşanan bir hayatın şarkıları olan salıncakları işte o Ah'lar Ağacı'na kurmuş küçükken. Gençlik yılları gelmiş çatmış. Nedense sevinmek, hep yedi yaşında kalmış. Sonrasında başlamış hüznün.

Gençliğinde ne kadar da yanlış şeyler düşünüyormuş öyle! Kendini bulunmaz Hint kumaşı sandığını ama büyüdükçe bunun bir kız çocuğunun garip hayallerinden ibaret olduğunu anlamış.

Yaşlanmaya başladığını beyazlaşan üç-beş saç teliyle mi anlamış dersiniz? Değil, otuz iki yaşına kadar çaput bağladığı Ah'lar Ağacı'ndaki renk cümbüşü ona göstermiş yılların geçtiğini. Ahlat ağacı, evde kalmış kızların ahını taşırmış çünkü. Çocukluğunun öldüğünü de o zaman fark etmiş. “Nasıl bilirdiniz çocukluğunuzu ey cemaat?” derken kendisiyle beraber günlüğünü okuyan herkesin çocukluğunu tabuta koymuş. Tepinmek istemiş tabutun içinde, ona ah çektirenlere ders olsun diye.

Unutulur mu hiç anneler? Çok sevinmelerin kadını, annesi gibi reçeller yapmaya başlamış. Ancak ne yaparsa yapsın hiçbir şey annesinin yerini tutmamış. Annesinin mezarının başına diktikleri o soğuk taş, Didem okşadığında ısınsa da anne sıcaklığının yerini tutmamış hiçbir zaman.

Amacı raydan çıkmayan bir tren olmakmış, ruhuyla yollar, kan kardeşi olsa yetermiş. İçinde kilometrelerce raylar uzansa da yolunun nereye çıkacağını bilemezmiş. Hayata defalarca meydan okumuş fakat sadece iki harf öğrenmiş: A ve H. AH!

Didem Madak, bazen isyan ederek bazen de acıları kabullenerek şiirleştirmiş kısacık hayatını. Samimi ve sıcacık anlatımıyla yaşamındaki kırılma noktalarını şiire yerleştiren şair, okuyanı hemen şiirin içine çekiyor. Onun yaşam serüvenini, özgün imgeleriyle hissetmeye çalışırken kendi anılarımızda kayboluyor, içimiz cız ede ede kaybettiklerimizi hatırlıyoruz.

İç sesle beraber seslendiği Tanrı'nın da yaşamının önemli bir parçası olduğunu görünce rahatlıyoruz çünkü dua, insana hep iyi gelmiştir. Tanrı'yı geleneksel dinî kalıpların dışında vermeyi tercih eden Madak, Ah'lar Ağacı şiirinde iç dünyasını ve yaşamı sorguluyor. Ağaç metaforu ile şekillenen şiir, tüm okurların yüreğini ezip geçecek güzellikte...

YIKILAN ÇINAR

GÜLHAN KAHRAMAN

Gönül kalemimden bir mürekkep damladı
Yazdı kederini, sildi gözlerimi
Derinlerden bir yerde bir özlem var, dedi
Yüreğinin ta içinde, ilk günkü gibi taze
Aşılması zor dağlar kadar yüce
Geçilmesi imkânsız bir okyanus gibi

“Küçük bir çocuğun baba özlemi gibi.
Elinden tutup yürüdüğü yollar kadar ıssız
Bekleyip de dönmeyeceğini bildiği yerde
Sonsuzluk içinde, bitmeyecek gibi.
Gerçekliğin kabullenilmeyen köşesinde
Derinde, çok derinde, en derinde bir acı.”

Üstüne kol kanat geren çınarın yıkılışı
Bitmesi mümkün olmayan hasrette
Büyüyemeyen bir çocuğun feryadında
Hasretin en acıtan yarasında gizli
Güneşin, dallarından sızamadığı baharda
Çiceklenemeden toprak olan çınarın

Sordum gönül kalemine:

“Alışır mı insan yokluğuna, öğrenir mi?
Büyür mü çocuklar babası olmadan?
Sırtında dayandığı çınarı yoksa evladın
Güvenir mi gözü kapalı dünyaya?
Her gidişin bir dönüşü varken alemde
Cennette kavuşmayı dua eder mi diline?”

AĞAÇ

HÜLYA TOKEL

Ömrün her anı... Yaşadıklarımız, kirletip üzerinde durmadıklarımız. Yaşayıp bir nefeste tükettiklerimiz. İlk başta da çocukluğumuz. Bizim için çok değerli olan lakin yaşarken fark edemediklerimiz. Bir fidan gibi geleni gidenden üstün tutup hep olumlu düşündüğümüz, vursalar kırsalar bile pes etmediğimiz o güzel anlar. Bizi biz yapan yegâne unsurlar onlardır aslında. Şimdilerde konuşmalarımızda basitlermiş gibi eklemeler yaptığımız aslında karakterimizi oluşturan, bakış açımızı düzenleyen o uzanmak isteyip tutamadığımız, tadı damağımızda kalan uzak günler. Aslında büyüsek de hâlâ o günkü çocuğuz. Bazılarımızın kaçtığı homurdandığı, oyuncaklar için savaştığı, mutlu yaşamak için zorladığı, zorlandığı o inatçı çocuk. Çok üzdüler seni umursamadın. Yapraklarını kopardılar, hiç düşünmeden affettin. Bazen yazı bile yazdılar üstüne. Sen şusun, sen busun diye görmezden geldin.

Şimdilerde koskoca ağaçsın işte! Hayır demeyi bilmeyi, insanları sevmemeyi öğrenmelisin belki de. Herkes aynı değil, bunu bellemelisin önce. Güvenmemelisin sağa sola, girmemelisin girdaba. İnsana insan nazarıyla bakmayan, ayıştıran, savaşıyor, yeren, hep var olacakmış gibi yaşayanlardan uzak tutmalısın gövdeni.

Bir varmışsın, bir yokmuş. Bak sonbahar geliyor. Ne oldu sana? Nasıl değiştin birdenbire söylesene. Onlar kıymadılar, döktüler yapraklarını. Peki sen? Sen neden sahip çıkamadın o güzelim çiçeklerine? Neden sağa sola dağıttın gülücüklerini? Soracaklar sana, size, hepinize! Ölümü bile rahat bırakmayacaklar toprağın altında.

HÜZÜNLÜ MASAL

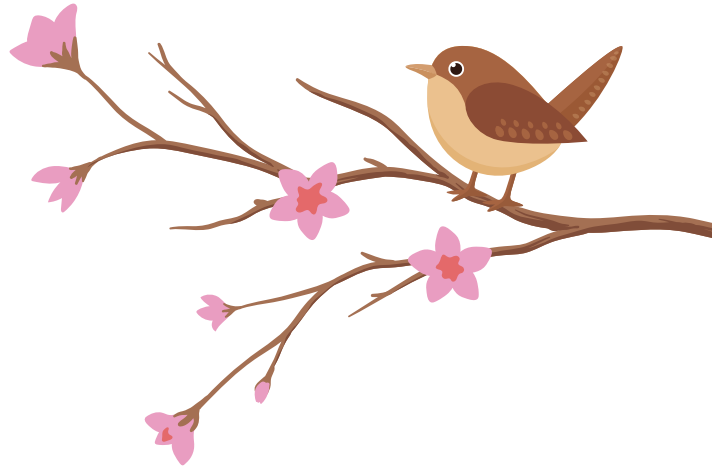
FADİM BÜYÜKÖZDEMİR

Bir ağaç olsam
Kuşları ağırlasam
Karda bembeyaz
Yağmurda sırılsıklam
Beklesem baharı, senle çiçek açmayı.
İçimde bitmeyen arsız çocuk telaşı.

Kavak olsam
Uzun ince bir yol tutsam
Değse bulutlara başım
Yerle göğü kavuştursam
Ya çıkarsa bir fırtına
Korkarsam şimşeklerden
Tutar mısın ki elimden?

Çınar olsam
Yüzyıllara dayansam
İstilalar, savaşlar
Aşklar ve ayrılıklar
Eğilsem yıkılmasam.

İhlamur mu olsam yoksa
Toprak damlı köy evinin
Sobasında kaynasam
Küçük hasta çocukları
İlk yudumda ısıtsam

En sonunda söğüt olsam
Eğsem başımı, öpsem toprağı
O kız çocuğı gelip aralar mı dallarımı
Saklanıp bağrıma,
Anlatır mı hüzünlü masalını.
Gökten üç elma düşer mi başına
Biri yalnız ağaçların
Biri hüzünlü masalların
Biri yitik yılların.

İNSANIN AĞACA EVRİLMESİ

CANAN KANATSIZ

Dilsiz bir annenin ilk çocuğu, altı kardeşin en büyüğü Necdet... Denizli Lisesinde okurken beş çocuğa bakması imkânsız olan bir babanın oğlu Necdet... Yoksulluk içinde, çocuk yaşta çok farklı bir hayatı olan Necdet Erez, bir taraftan imkânsızlıklar içinde okurken diğer taraftan da Denizli Lisesi öğretmenlerinden öğrendikleriyle ücret karşılığı özel ders veriyordu. Matematik ve İngilizce dersleri vermesi onu ileride çok iyi yerlere getirecekti. Bir gün Necdet arkadaşlarıyla konuşurken Avrupa ve Amerika'ya gideceğim demişti. Bu isteğine imkânsız gözlerle bakan arkadaşları asla inanmadılar. Bu istek o yıllarda sadece bir hayaldi. Yıl 1953 o yıllarda Avrupa ve Amerika'nın hayalini kurmak bile bir mucize olmalıydı. Bu hayalini dilsiz annesi ona tatlı tatlı bakarak cevaplıyordu. Ona tek inanan ve deniz rengi gözleri ile sessizce umut olan annesi iyi ki vardı.

Yıllar geçip gidiyordu. Lise son sınıfa sayılı zaman kalmıştı. İşte tam da o zamanda her yıl dünyanın değişik ülkelerinden öğrencileri bir yıl bedelsiz okutarak, bunun karşılığında kendi örf ve adetlerini öğretmek amacıyla Amerika'ya gönderen American Field Service Exchange Programı Pamukkale Gezisi sırasında Denizli'den 20 öğrencinin ismini istemişti. Denizli Lisesi öğretmenlerinin akıllarına gelen ilk öğrenci Necdet Erez olmuştu. Asla olmaz sandıkları oluyordu. Deniz gözlü sessiz annenin mucizesiydi. Necdet Erez Amerika'da liseyi okuma hakkına sahip olmuştu. American Field Service Exchange Programı yetkililerince Üniversiteyi kazanması durumunda ülkede kalabileceğini müjdelediler.

Lisede okurken matematik dersinde pek başarılı olamayan Avukat Jack Small'ın oğluna yardımcı oldu, karşılığında evlerinde kalabileekti. Tam bu zamanda IBM teknik servisinde eleman ihtiyacı vardı. Başvurudan kısa bir süre sonra teknisyen olarak işe başladı. Haftanın beş günü gündüz IBM'in teknik servisinde çalışıyor, ailesine para göndermek için günlük küçük işler buluyordu. Akşamları ise üniversiteye gidiyordu. Günde iki işte çalıştığı için beş yılda bitirmesi gereken üniversiteyi sekiz yılda tamamladı. Diplomasını aldıktan sonra IBM 'de mühendis olarak çalışmaya devam etti. O güne kadar IBM'de çalışan hiç Türk mühendis olmamıştı.

Denizli Lisesi sıralarında imkânsız görünen hayal gerçek olmuştu. Bazen imkânsızın sadece zorlukları aşarak gerçek olması asıl gerçeğimizdi. Sessiz annenin inancı kıtalar ötesini aşabilmişti. Amerika'da uzun yıllar yaşadı Necdet Erez. Memleket özlemiyle yanıp tutuşunca Türkiye'den getirip yüreğinde demlediği tavşankanı çayın buğusunda hasretini giderebiliyordu. Çay yalnız içilmezdi âşık olduğu Amerikalı Leah ile evlenerek çaya yakışır bir şekilde kalabalıklaşıyorlardı. Çocuklar, torunlar ve dostları ile ne kadar güzel bir kalabalık olmuşlardı. Leah her şeyi merak eden ve hiç bitmeyen enerjisiyle ve ailesinin diğer üyeleriyle defalarca Türkiye'ye geldi. Türkiye'deki ailesini Amerika'da misafir ettiler. Kıtalar arası aile bağları güçlü bir ağacın kökleri gibi toprağa sıkıca tutunuyordu.

Kimileri için imkânsızı başaran Necdet kendisi için dünya üzerinde bir cennet bahçesi kurmuştu. Kıtalar arası sevgi, saygı ve dostlukla kurulmuştu. Çocuklarına hem Türkçe hem İngilizce isimler vererek ve tüm ailenin iyi ve kötü gününde yanında olarak gönüllere taht kurmuştu. Anlayışlı, kibar ve hayat dolu eşi ile birbirlerini tamamlıyorlardı. Zorluklarla geçmiş ilk gençlik yıllarına inat 77 yıl kimsenin hayal bile edemeyeceği bir hayat yaşamışlardı.

İki bin on beş yılının bir sonbahar günü aniden başı döndü ve evin içindeki ahşap merdivenlerden düşüp hareketsiz kaldı. İşte on an 77 yıl bir toz bulutu gibi yığılan bedeninden göklere yükseldi. Bundan sonra üç gün hastanede kaldı. Ardında dünyanın dört bir tarafında bulunan sevdiklerini derin bir kedere boğdu. Cansız bedeni tören eşliğinde alevlere verildi. Külleri Redwood ağaçlarına serpildi. Koca bir ömür kül olmuştu ama ruhu ebediyen sonsuzlukta olacaktı. Âşık olduğu eşini cennetten gözleyecekti. Amerika'da, Türkiye'de, İsrail'de ve Almanya'da onu sevenler, kan bağı kurduğu insanlar hep hatırlayacaklardı. O yaşarken sevgi, merhamet ve inancıyla sonsuzluğu keşfetmişti.

Onu tanıma şansına sahip olduğum için çok ama çok mutluyum. Bir gün Amerika'ya gidersem biliyorum ki, Redwood ormanında bizi bekliyor olacaksın. Ben kim miyim? Necdet dayı beni çok iyi tanıyor. Onu hep hatırladığımı biliyor. Onun ruhu Redwood ağaçlarında kuşların şarkısını dinliyor.

KÜTÜK

ÜMİT ÖZDUMAN

Ağacın kültürümüzde çok önemli bir yeri vardır. Ailemizin geçmişini ifade etmek için soy ağacı ifadesini kullanırız. Eski kimliklerimizde ‘kütük sıra no’ diye bir hane bulunmaktaydı. Yeni kimliklerde bu olmasa da nüfus dairelerinde bu ibare, defterler için halen kullanılmaktadır.

Tarihimizde Oğuz Kağan Destanında Oğuz Kağan'ın ilk eşi olan Yarsub, yer ve suyu temsil eder. Saçları akarsu gibi mavi, dişleri inci gibidir. Çok güzeldir ve Oğuz Kağan onu bir ağaç kovuğunda otururken görür ve onunla evlenir.

Bugün Anadolu'nun birçok yerinde ‘Kütük Atma’ ifadesi kullanılmaktadır. Bir ailenin ilk erkek çocuğu olduğunda babanın arkadaşları toplanarak evin önüne gelir. Tüfeklerle bu olayı kutlamak için havaya ateş ederler. Baba gelenleri ikramlarla karşılar. Uygun bir zaman için bütün ahaliye yemek sözü verir. Çeşitli etkinliklere ziyafet yapılır. Bu olaya ‘kütük atma’ denir. Bu ismin verilmesindeki maksat doğan çocuk ailenin soyunu devam ettirecektir. Kütük atma derken soy ağacının devamı anlamında kullanılmaktadır.

AĞAÇ

ÖZEN TOMAS

Kâh bir mücadeleyi anımsatır.
Toprağa sıkı sıkı tutunmasıyla,
Kâh bir kararlılığı,
Dimdik duruşuyla.
Ağaçtır sıcakla soğukla savaşıp
Dayanıklılığın timsali
Her yere uzanan dallarıyla,
Göz kamaştırır heybeti.
Koyu gölgesinin altındaki sohbetlerle,
Hissettirir birlik beraberliği, dostluğu.
Ana kucağındaki bir bebeğin duyduğu huzuru,
Hafifletir yüreğimizdeki ağırlığı
Öğretir sevginin, emeğin yüceliğini.
Kuşatır bolluğu bereketi her bir köşeyi.
Nefes olur, var eder alemini.

KİMLİK KARTI

ALAATTİN BAKIR

Morgdasın.
 Bedenin bozulmasın diye,
 Ömrünün en yaman ayazındasın.
 Cebinde ya da cüzdanında değil,
 Ayağına takılmış kimlik kartın.
 Terki diyar etmişsin.
 Bilmem, haberdar mısın?

Yolculuğun bitmiş, zamanın durmuş.
 Hep kendinden öteye idi yolculukların.
 Şimdi kendine demir atmışsın.
 Tabelan yön değiştirmiş, biliyor musun?

Yıkamışlar seni, beyaz çok yakışmış.
 Kalabalık toplanmış, huzura durulmuş.
 Namazın kılınmış, helallik istenmiş.
 Helal etmeyenleri duyuyor musun?

Bir çukur kazmışlar, evin tek odaymış.
 Bırakmışsın yüklerini, çatın tahtadanmış.
 Toprak atmışlar, günahların örtülmüş.
 Gökyüzün mavi değilmiş, görüyor musun?

Pazara çıkma vaktin gelmiş.
 Tak, takıştır seninle gelenleri.
 Görücüye çıkacaksın.
 Cennet ile cehennem arasına mahya asılmış.
 Kitabene neler yazdırdın, okuyor musun?

